

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejemanj mesečno K 1-70

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petstvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenem nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8./III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 8. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upravištkega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 18 strani.

Dedščina Jezusa Kristusa in nje
obramba.

(Govor kranjskega deželnega glavarja
dr. I. Šusteršiča na I. slavnostnem
zborovanju dunajskega evharističnega
kongresa dne 11. septembra.)

Vaša eminenca! Prevzvišeni gos-
pod kardinal-legat! Vaše cesarske in
kraljevske visokosti, Vaše eminence!
Čestiti zborovalci!

Božji Izveličar je zapustil svet, za-
pustil nam je pa svojo dedščino. Čudo-
vita dedščina! Nepojmljiva za človeški
razum, nasprotuje hkratu vsem po-
svetno-sebičnim nagonom človeštva.
Ali dedščina je bila vendarle sprejeta.
Mala četa apostolov, mlada cerkev, ta
čudoviti organizem, se ni pomišljala
niti za trenotek, izpolniti voljo svojega
Učenika, sprejeti njegovo zapuščino.
»To storite v moj spomin,« tako se glasi
Njegovo naročilo. In tako so tudi sto-
rili.

Ali komaj se je to zgodilo, že se
drenjajo tisoči zraven in zahtevajo svoj
delež od te čudovite dedščine. (Veliko
odobravanje.) »Vzemite in jejte!« je
ukazal Učenik. In prihajali so mladi
kristjanje in uživali evharistični kruh,
ki so jim ga apostoli delili in so po-
stali tako deležni zapuščine božjega Iz-
veličarja. »Bili so pa stanoviti v nauku
apostolov in v bratski zvezi in v lom-
ljenju kruha in molitvah,« poroča čisto
kratko Dejanje apostolov, ko govori o
prvih kristjanih.

Pa ne samo tisoči, vse človeštvo je
poklicano, da postane deležnik dedščine
Jezusa Kristusa. Vsak je poklican, da
prostovoljno prevzame to dedščino in
se zanjo odloči. Gospod vabi k večerji;
svoje hlapce pošilja na mestne ceste in
ulice, venkaj na pota in steze vabit vse,
uboge in zapuščene, da napolnijo nje-
govo hišo in se vsedejo k njegovi mizi.

In dedščina Jezusa Kristusa se širi
z neverjetno hitrostjo. Malo časa po od-
hodu Izveličarjevem je praznoval evha-
ristični Kristus svoj vhod v Rim, v glav-
no mesto tedanjega sveta. Tisoči in ti-
soči so hiteli zraven in zahtevali delež
njegove dedščine. Stoletje je sledilo
stoletju, preganjanje kristjanov se je
vrstilo drugo za drugim, tisočsoči so
padali v boj kot verni branitelji ded-
ščine Jezusa Kristusa! In vendar kak-

šen čudež! Dedščina se vedno širi hitro
kakor ogenj v vse dežele in med vse
narode. Čim huje in strašneje je pre-
ganjanje divjalo, tem tesneje so se okle-
pali preganjanci evharističnega Kri-
stusa in tem odločneje so branili sveto
dedščino. In če se danes po zemlji
ozremo, lahko veselo vzkliknemo: Ded-
ščine Jezusa Kristusa je postal deležen
ves svet! (Veliko odobravanje.)

Kako majhno je bilo število ljudi,
ki so prišli v stik z njim v času, ko je
še sam po zemlji hodil. Kako majhno
je bilo primeroma število prvih krist-
janov, ki so bili stanoviti »v lomljenju
kruhov«. In danes? V vseh delih sveta,
v vseh deželah, med vsemi narodi žive
milijoni in milijoni, ki evharističnega
Izveličarja pripoznavajo in ga z vernim
srcem prejemajo. Na mestu pa, kjer je
nekoč stal Neronov cirkus, v katerem
je na tisoče kristjanov vpričo trinogov
najkrutejšo mučeniško smrt našlo, stoji
danes veličastna cerkev sv. Petra, naj-
večja hiša božja na zemlji z vnebo-
kipečo kupolo Mihelangelovo, ki se dvi-
ga nad grobovi apostolov-prvakov in
nad evharističnim oltarjem sv. očeta!
(Živahno odobravanje.)

Saxa loquuntur! Kamni govorijo in
oznanjajo slavo in zmago evharistič-
nega Izveličarja.

Zares, čudoviti sta razširjenje in
zmagovita bramba dedščine Jezusa Kri-
stusa, ki sta morali premagati največje
odpore človeške narave in mogočnikov
tega sveta. Cerkev, izvrševalnica te-
stamenta Jezusa Kristusa, je sveto ded-
ščino zvesto varovala. Zmagonosno jo
je branila skozi vsa stoletja nasproti
vsem napadom in sramotenju. Rajši je
prenesla še tako velik odpad mas, ka-
kor da bi najmanjšo pičico te svete ded-
ščine iz rok spustila.

Zgodovina krščanstva je zgodovina
Evharistije; ta je namreč središče na-
šega verstva. Evharistija je preizkusni
kamen kristjanov od vsega početka, od
njene napovedi in postavitve do danes
in bo ostala do konca časov. Ze njena
napoved v sinagogi v Kafarnamu, o
kateri je njegova eminenca, prevzvi-
šeni gospod kardinal legat tako pre-
tresljivo govoril, je ločila duhove in na-
pravila prepad med zvestobo in nezve-
stobo. Sv. evharistija, komaj napove-
dana, je že postala odločilna preizku-
nja vere in to bo tudi vedno ostala. Ev-
haristija je namreč Kristus, je Izveli-
čar, je Bog! (Veliko odobravanje.)

Jezus! Kaj so hoteli tekom časa

vse iz njega napraviti! Njegovi judov-
ski sodobniki in vrstniki so ga imeli za
revolucionarja, za bogokletneža, v na-
šem času ga imajo za »modreca iz Na-
zareta, za učenika brez ozira na verstvo,
za narodnega voditelja in socialisto«. Ja,
najnovejši čas pravijo celo, da ni
sploh nikdar živel. On pa vedno stoji
v sveti resnobi sredi človeštva in nam
govori po svoji cerkvi iz Petrovega čol-
niča o svojem mesu in svoji krvi kot o
živi hrani in se obrača kakor nekdanj v
Kafarnamu opazujoč žalostno ločitev,
na vse z usodnim vprašanjem: »Ali ho-
čete tudi vi oditi?« Mnogi zapuščajo
Njega in Njegovo dedščino in hodijo
lačni in žejni svoja pota. Četa pa, ki se
zbira okoli Petra in Rima, govori s Si-
monom Petrom: »Kam naj gremo, Ti
sam imaš besede večnega življenja!«
(Burno odobravanje.) »Ubi Petrus, ibi
ecclesia,« kjer je Peter, tam je Cerkev,
kjer je Cerkev, tam je Izveličar.

In čim bolj prodirajo sebični na-
goni, materialistični duh in čisto po-
svetni interesni nagoni, ki danes svet
prevladujejo, tem tesneje se zbira Pe-
trova četa okoli Evharistije, okoli evha-
rističnega Izveličarja, studenca, ki daje
moč in življenje. »Dominus fortitudo
plebis suae.« Gospod je moč svojega
ljudstva. — In ena največjih zaslug po-
kojnega papeža Leona XIII. je, da je po-
klical v življenje evharistične svetovne
kongrese, te krasne svetovne simfonije
žive vere v Kristusa, katerih od leta do
leta naraščajoči sijaj vzbuja v zvezi z
vedno večjo versko iskrenostjo nara-
dov, ki sem prihajajo, občudovanje
sveta, navdaja cerkev z veseljem in
krepi vernike.

Ravno danes potrebujejo verniki,
posebno pa izobraženi laiki veliko bolj
kot druge čase žive moči Evharistije.
Svetovni nazori, pridobitveno, politič-
no, socialno, javno in zasebno življenje;
vse preveva tisti duh, tisti nagoni, ki
je vodil ljudsko množico v sinagogi v
Kafarnamu. O nekaterih izmed teh
bi lahko rekli s svetim pismom, da se
samo vsedajo, da jejo in pijejo in da
vstajajo samo, da plešejo; druge, in teh
je velika množica, pa odvrta od Izve-
ličarja trd boj za kruh in življenje. Njih
oko se skali v tesni delavnici, v tovar-
nah, v podzemeljskih hodnikih velikih
rudokopov. Iščejo in pehajo se samo
za zemeljski obstanek in pozabijo pri-
tem na kruh večnega življenja. Judov-
ska množica hoče Izveličarja za kralja
oklicati, zato, ker jo je nasitil; drugi

dan mu pa obrača hrbet mrmrajoč in
zasramujoč ga, ker ji odklonivši zemelj-
sko kraljestvo, ponuja mesto mane
kruh večnega življenja. Ta prizor se
vedno ponavlja neprestano skozi vsa
stoletja.

Zgodovina Evharistije je zgodo-
vina vednega boja med duhovnim
stremljenjem človeštva, med stremlje-
njem po nadzemeljskih ciljih in mate-
rielnim nagonom, ki se drži zemlje;
zgodovina boja med kulturo in požlaht-
njevanjem na eni strani, neizobrazbo in
surovostjo na drugi strani, med pople-
menitvenjem in poniževanjem človeške-
ga rodu.

Veliki so sadovi človeške znanosti,
ki vedno bolj prodira naravo, njene
moči in njene zakone in pospešuje s
tem tudi spoznavanje božje moči in
modrosti. Ali nekaj je, česar vsa člo-
veška znanost ne premore: človeški
duši ne more dati one modrosti in moči,
s katero bi se vzdignila nad vse zemelj-
ske sebične nagone in strasti in se pri-
bližala Bogu. (Veliko odobravanje.)

Človeška znanost človeku ne zado-
stuje. Potrebujemo božje znanosti,
božje modrosti, večnega studenca božje
moči. To vse nam pa ponuja taberna-
kelj. Tabernakelj stoji sredi človeštva;
za ene je predmet ljubezni in čiščenja,
za druge predmet sovraštva in zasra-
movanja. Boj za kulturo je boj za ta-
bernakelj. In v tem boju ne sme učeča
cerkev osamljena ostati. Tu morajo
tudi laiki vmes poseči!

Nostra res agitur. Za našo reč se
gre! (Odobravanje.) Obramba laika je
Evharistija. Ona sama nam daje moč,
da se ustavimo s krepko roko in zma-
gonosno materialističnemu toku časa.
Najmočnejše orožje pri obrambi te sve-
te dedščine je pa pogosti prejem sv. Ev-
haristije. »Vzemite in jejte«, naroča Iz-
veličar. Najtesnejšo zvezo z dedščino
Jezusa Kristusa sklenemo ravno z zdru-
žitvijo z Izveličarjem, ko postanemo
eno z večno modrostjo, ljubeznijo in
močjo.

»Dominus fortitudo plebis suae«,
Gospod je moč svojega ljudstva. Dve
besedi, ki jih cerkev rabi pri deljenju
sv. Evharistije, označujeta najgloblje
smisel brambe dedščine Jezusa Kri-
stusa. Besedi dveh redkih moških zna-
čajevo.

Prva beseda, ki jo govori Cerkev
prejemalcu sv. Evharistije, je: »Glej,
Jaguje božje, ki odjemlje grehe sveta.«
Čudovit moč, Janez Krstnik, jo je iz-

LISTEK.

Čudodelna voda.

Dostikrat se dogodi, da igra kdo
na gledališču največje junake in naj-
bolj krvoločne viteze, a je kljub temu
velik bojazljivec, ki zleze doma pred
ženskim predpasnikom pod posteljo.
Podobnega značaja je bil tudi Rometov
Jaka.

Na odru v domačem društvu pri
Sv. Jeri v Sp. Dolini je igral vedno naj-
bolj grozovite krvoločneže. Vsakomur
je dlaka pokonci vstala, ko je vprašal
v najgroznejšem basu svojega tovari-
ša, s katerim orožjem naj usmrti svoje-
ga nasprotnika: »Ali nož naj rabim ali
meč, — da mu odstranim glavo preč?!«
— ali pa, ako je kot poglavar divje ro-
parske tolpe ukazal: »Zažgite grad in
celo vas — da bo jokalo vse na glas!«

Da, na tem polju se je počutil Jaka
mojstra. Človek bi mislil, da bi tak ju-
nak kot Rometov Jaka šel sam v boj
proti celi vojski sovražnikov. Toda tu-
di drugače v navadnem življenju ni bil
noben strahopetec.

Taka lastnost bi se tudi ne strinja-
la z njegovo zunanostjo. Rometov Ja-
ka je bil močne narave, širok in čokat

kot medved, ki ga ni dražil nobeden
nekaznovan.

Samo eno bitje na svetu je imelo
popolno oblast nad njim. To je bila Ja-
kova žena, Špela. Majhna, drobna
stvar. Toda v ustih je bila Špela
krepka.

Svojega moža je znala že z vsega
početka tako preustrojiti, da je imela
veljavo vedno njena zadnja beseda.
Nad tri leta sta bila že poročena, toda
nič se ni vedel spominjati, da bi
imel Jaka doma kako besedo.

Govorila je le ona, a to v obilni
meri. Na tihem se je celo govorilo, da
je slabotna Špela svojega junaškega
Jakata parkrat že tudi nabila. Gotovo
pa je, da je Jaka nekoč s čudno lisasto
glavo hodil par tednov okoli, iz česar
bi se dalo sklepati, da prejšnja trditev
ni brez vsake podlage.

Na skrivaj je seveda Jakata silno
jezilo, da nima doma nobene besede.
Toda če ga je Špela ježno pogledala in
začela nad njim jezicati, potem mu je
izginil ves pogum. Kot da bi bilo zača-
rano, si je mislil večkrat Jaka.

Končno, ko mu je podrejena vloga
doma je že postala preneznosna, mu je
nekega dne padla v glavo rešilna mi-
sel, da bi poiskal padarja Miho v Ko-
privniku ter ga vprašal za svet. Padar
Miha je namreč slovel daleč na okoli,

da razume več, kot črešnje zobati in
štrklje jesti.

Padar Miha v Koprivniku je bil
med svojimi vrstniki neka izjema. Ni
zdravil ljudi in živino toliko z raznimi
tekočinami, mazili, kroglicami in
drugimi takimi stvarmi, kot pa s
skrivnostnimi deli, molitvami in pre-
govori. Zlasti je veljal za zelo spretno-
ga, kadar je bilo treba pomagati kaki
»zacoprani« živini.

Ako zna Miha pomagati živini, za-
kaj bi pa ljudem ne znal, si je mislil
Jaka. Ko mu je torej nekoč zopet nje-
gova ženica doma zagodla prav obšir-
no pridigo, se je odpravil Jaka odločno
naravnost v Koprivnik.

Bilo je ravno poldne, ko je stopil
Rometov Jaka v Mihovo koč. Miha, ki
je tudi sam gospodinjal in kuhal, je
imel ravno pred seboj na mizi skledo
žganjcev, ki jih je hrabro otepaval z
žlico.

»Dober dan Jaka!« je rekel Miha s
polnimi ustni moke. Bil je Miha že
bolj postaren dedec, zato mu zobje že
niso več bogve kako služili, ker jih je
imel bolj redke, in je menda tudi zato
bila njegova najljubša jed ajdovi
žganci.

Jaka je molče odzdravil in se vse-
del k mizi. »Kje ti pa manjka?« je

vprašal padar Miha, ko je pričel z žlico
ostrgavati skledo.

»Ne vzdržim več!« je zastokal Ja-
ka. »Danes je zopet bila kot živ vrag!«

»Kaj poveš!« je menil Miha, porinil
skledo proč in obrisal leseno žlico oh
suknjič.

»Še znorel bom!« je tožil Jaka. »Ti
si moja zadnja pomoč, Miha. Tisočkrat
sem že sklenil, da ji bom povedal, kar
ji gre, pa vse nič ne pomaga. Nimam
pravega poguma. Menda me je res za-
čarala.«

»Ja, ja,« je menil padar Miha uče-
no, »poguma ti pa res manjka. Mogoče
si pravemu prišel šele meni v roke!«

»Ali res?« se je razveselil Jaka
upapoln. »Za desetak mi ni, ako po-
magaš!«

»Polovica bo tudi zadosti!« je rekel
Miha skromno. »Jaz sicer ne dam rad
zdravila, ker je nekoliko nevarna stvar!
Ako se prav ne rabi, zna še škodovati!«
»Za to ti ni treba skrbeti!« je za-
gotavljal Jaka. »Tako bom naredil kot
boš rekel! In izpijem ti pa vse, četudi
je raztopljen kolomaz!«

»Stvar je predvsem skrivnost!« je
nato izjavil Miha. »Nobenemu človeku
ne smeš o njej ziniti besedice! Zdra-
vilo bom dal tudi tebi prvemu, ker si
poštenjak. Ljubi Jaka, tebi more samo
eno še pomagati in to je čudodelna

pregovoril. Resen, trd, tridesetleten mož, ki je živel v puščavi ob Jordanu, oster nasproti sebi in drugim, oznanjevalec pokore, kakoršnega ne pozna zgodovina. Poznamo njegove besede o sekiri božje jeze, ki je na drevo nastavljen, njegovo ostro besedo o »gadji zalegi«, katero je v obraz vrgel ošabnim zastopnikom gospodujoče stranke, poznamo njegovo neustrašeno besedo »Ni ti dovoljeno«, katero je zaklical neustrašeno kralju in jo plačal s svojim življenjem. Ta trdi, resni mož je postal mehak in ljubeznjiv kakor otrok in izpregovoril neskončno nežne besede: »Glej, Jagne božje, ki odjemlje grehe sveta.« Druga beseda, ki jo polaga Cerkev obhajancem v usta, je: »Gospod, nisem vreden...« Prvi jo je izpregovoril vojak! Prostodušna beseda, mehka in iskrena, polna vere!

Dva laika, dva krepka in resna moža, Janez Krstnik in rimski stotnik, ki sta zrla neustrašeno vsaki krivici, pomanjkanju in tudi smrti v lice, sta postala značilna za sprejem sv. Evharistije. Ta dva moža združujeta v sebi prostodušnost, neupogljivo močatost s srčno iskrenostjo in nežnostjo. V stiku z Izveličarjem sta nežna in mehka, v boju za resnico, v izpolnjevanju svoje dolžnosti pa postaneta krepka in neupogljiva. (Splošno odobravanje.)

Brez strahu je vrgel prvi mogočniku resnico v obraz in ni trepetal, četudi jo je s smrtjo plačal. Drugi, neustrašeni rimski vojak, ki ni pred nobenim človekom svoje glave klonil, se je pa pred Izveličarjem ponižal. Duh teh mož je pravi duh, je obramba dedščine Jezusa Kristusa. Neupogljiv, prostodušen, neustrašen v boju za resnico, v izpolnjevanju svoje dolžnosti, ponižen in mehak z Izveličarjem v srcu...

Zvestobo Bogu in zvestobo domovini! (Viharno odobravanje.)

Ali ni rimski centurio podoba harmonične skupnosti domovinske zvestobe do države in do vere v Izveličarja, ki je ukazal, dati cesarju, kar je cesarjevega? Postojmo za trenotek v Avstriji, v katere glavnem mestu danes zborujemo. Pojdimo v duhu k maši v katerokoli cerkev v naši državi. Takoj v začetku tihe molitve, kanona moli duhovnik: »Et pro imperatore nostro, Francisco Josepho, za našega cesarja Franca Jožefa.« (Navdušeno odobravanje.) In ljudstvo moli z njim vred. V tej dannadan se ponavljajoči molitvi zajema patriotizem neusahljivo moč! (Veliko odobravanje.) Ljudstvo, ki v globoki pobožnosti pri evharistični daritvi za svojega cesarja moli, ne prelomi nikdar zvestobe. (Demonstrativno odobravanje.) V težkih urah se je ta zvestoba vedno izkazala za čisto zlato.

Et pro imperatore nostro Francisco Josepho — za najsvetlejšega protektorja našega kongresa, ki v tesni zvezi z vsemi katoliškimi narodi črpa moč svoje vere iz Evharistije. Največji je on med ljudmi, ki to sijajno slavlje obhajajo — je pa danes tudi največji med mogočniki sveta, ker se na čelu katoliškega sveta poln ponižnosti klanja pred božjim Izveličarjem. (Minute trajajoč vihar odobravanja.)

Hitim h koncu. Za človekom, ki se truden vleče k zadnjemu počitku, pošilja cerkev dva pozdrava: mir in luč.

Odrešenje od greha pomeni mir, zdravje duše pa luč. Mir v srcu, luč v razumu! Obramba dedščine Jezusove pomeni brambo miru in luči pred sovražnim bojem in temo laži ter zmote.

Pred tabernaklom miglja mala lučica — večno luč jo imenuje verno ljudstvo — simbol jagnjeta, ki odjemlje grehe sveta, simbol ozdravljenja duše. Zunaj sovraštvo in preprič, krivda in greh, bolna srca, bolne duše, tavajoče v temi zmote in laži. Tu znotraj mir in luč...

Izveličar je zapustil svet, ostala je njegova sveta dedščina.

Kam naj se mi podamo? H Kristusu, k Evharistiji, kajti mi verujemo, da je evharistični kruh Kristus, sin božji. (Veliko odobravanje.)

»O salutaris Hostia,
Quae coeli pandis ostium!
Bella premunt hostilia,
Da robur, fer auxilium.«

»O zveličavna hostija,
ki kažeš pot nam do neba —
Na zemlji boj vrši se vroč,
okrepi nas, daj nam pomoč!«

(Viharno ponavljajoče se odobravanje in ploskanje.)

Tedenski pregled.

Evharistične slavnosti na Dunaju so se pričele 10. t. m., ko je došel tja in bil sijajno sprejet papežev legat kardinal van Rossum. Kardinal se je nastanil na cesarskem dvoru in mu je cesar podelil veliki križ sv. Stefana z zvezdami. Sveti oče Pij X. so udeležencem 23. mednarodnega evharističnega kongresa v svojem breveju posebno toplo priporočili moško mladino. — Prvi mednarodni kongres za krščansko vzgojo se je minole dni vršil na Dunaju; udeležencev je bilo nad 500 — sami odlični šolniki vseh omikanih narodov. — Istočasno se je na Dunaju vršil tudi mednarodni katehetski kongres, ki se ga je udeležilo do 900 katehetov. Na obeh kongresih smo bili zastopani tudi Slovenci. — Kranjski deželni zbor meseca septembra ne bo sklican, ker je že meseca julija rešil vse nujne stvari. Najbrže se skliče šele po Božiču. — V deželni odbor kranjski je z 12. septembrom vstopil namestnik dr. Pegana deželni poslanec dekan J. Lavrenčič. Deželna odbornika dr. Lampe in dr. Zajc sta se z deželnim glavarjem dr. Ivanom Šusteršičem udeležila evharističnega kongresa na Dunaju. — Načrt kranjske deželne elektrarne se razširi tudi na Ljubljano in njeno okolico. V kratkem se prične trasiranje daljnovodov iz Zirovnice do Ljubljane. — Za zgradbo novega mostu čez Savo pri Podnartu je vlada odredila napravo načrta in bo prispevala 95.000 K. Mitina se na novem mostu odpravi. — Živnozdravniški tečaj na Vrhniki za prvo pomoč pri nesrečah se nadaljuje od 1. oktobra do 15. novembra letos. — Po 3000 K deželne podpore dobita: kitarska zadruha v Domžalah in čevljarska zadruha v Zireh. — V viteški stan je povišan poslanec S. L. S. in podpredsednik državnega zbora Jožef Pogačnik. — Občinske volitve v Mostah pri Ljubljani so v celem obsegu potrjene. — Na ljubljanskem Barju je nastopila velika povodenj in napravila mnogo škode; tudi krog Vrhnike so izstopile vode. — Štiri požare v eni noči so imeli 11. t. m. v Vižmarjih in na Poljanah. Tekom dveh ur je začelo goreti na štirih med seboj precej oddaljenih krajih, tako da ni bilo dvoma, da je nekdo nalašč zažgal. Ljudstvo je bilo vsled tega silno razburjeno. K sreči je lil dež in ni bilo vetra, tako da se je domačim požarnim brambam posrečilo ogenj kmalu omejiti. Škode je 9200 K. — V štajerski deželni zbor je bil v nadomestni volitvi iz veleposvesta izvoljen baron Moscon. — Cene sadja na Spodnjem Štajerskem so boljše nego prejšnja leta; za zgodnja jabolka se plačuje 10 do 20 h za kg, bruske, breskve in češnje so primerno dražje. Se boljše cene se obetajo za pozna jabolka. Za prešno sadje so že

sedaj ponudbe po 8 do 10 h za kg. — Nov otroški vrtec »Slovenske Straže« se letos otvori v Ločniku pri Gorici. — Radi razšajanja veličanstva so v Gorici zaprli celo družino čevljarskega Stradolna, obstoječo iz sedem članov. Družina je doma iz Italije. — Fran Ipavec iz Ročinja na Goriškem, ki je o priliki avtomobilne tekme v pijanosti govoril, da namerava napad na avtomobil nadvojvode Josipa Ferdinanda ter je potem, ko so ga zaprli, obdolžil sokrivde župnika Kadenaro, je bil te dni pred goriškim sodiščem obsojen na en mesec poostrene ječe. Izkazalo se je, da bombe niti ni imel. — Na nadvojvodinjo Marijo Jožefo, ki se je zadnji čas mudila v Miramaru pri Trstu in se vsak dan vozila v Milje, kjer je slikala razvaline starega gradu, so štirje anarhistični delavci nameravali atentat. Oblast je še o pravem času zvedela za njih nakano in jih zaprla. — Pravda o izvirnosti podobe Matere božje na Sv. Gori pri Gorici je zavržena: poklicani izvedenci so po natančni preiskavi izrekli, da je svetogorska oltarna podoba Matere božje izvirna, to je ravno tista, ki jo je leta 1544 daroval svetogorskemu svetišču patriarh Grimmani in ki je bila leta 1717 kronana. Goriški starinar Gyra, ki ima nek posnetek te podobe (kopijo) in je trdil, da je ta njegova slika izvirna, ona v svetogorski cerkvi pa je kopija, je temeljito pogorel. — Silno neugodno vreme je nastopilo zadnji čas; neprestano dežuje in hladno je kakor v pozni jeseni. Sneg je zapadel hribe celo v gorskih krajih, kakor Cavn na Vipavskem, Velebit v Dalmaciji itd. Silno so prizadeti zlasti vinogradi, pa tudi ajda, krompir, otava in drugo. — Skofjeločan dr. Viktor Krenner, sin tamošnjega tovarnarja sukna, je imenovan za avstrijskega podkonzula v Clevelandu. — Jaroslav Vrhlicky, slavni češki pesnik, je 9. t. m. umrl na svojem posestvu v Dobešlicah na Češkem. — V Vinici na Hrvaškem je umrl grof Marko Bombelles, največja hrvaški velikaš in velik ljudski prijatelj; prestolonaslednik Fran Ferdinand je bil večkrat njegov gost. — Umrl so še: V Puntu na otoku Krku posestnik Ivan Marčič, oče ljubljanskega c. kr. vojaškega kurata Iv. Marčiča; v Hrahaš pri Postojni gospa Amalija Kraigher, poslančeva vdova; pri D. M. v Polju nadučiteljeva vdova Antonija Kuhar; v Novem mestu gospa Marija Gačnik; v Sevnici ob Savi gostilničarka Amalija Kramar v starosti 75 let; v St. Vidu pri Ptujju trgovski poslovodja A. Duler iz Novega mesta na Dolenjskem. — Mrtvega so našli v nekem hudourniku 37letnega užitniškega uslužbenca Janeza Blaznik iz Hraštja na Notranjskem. Sumi se, da se je izvršil roparski umor. — Drug drugega sta s sekiro do smrti razmesarila zakonska Josip in Josipina Pilepič v Blažičih pri Kastvu (nad Reko). Bila sta oba umobolna in sta se za grozno skupno smrt dogovorila. — 100.000 K za poljske šole je zapustil železniški zdravnik dr. Szyszko v Przemyslu. — Cena špirtu je padla za 8 oziroma 3 K. — Z ribami se je zastrupilo 200 oseb na slavnostnem banketu juristov na Dunaju; smrtnih žrtev pa ni bilo. — Za podžvaljenje zdravniškega stanu se potezajo na Angleškem; v to svrhu naj bi se naložili majhen nov davek, povišal davek na alkohol in odpravila potrata pri pogrebi. — Goreti so začeli premogovniki in gozdi v okolici mesta Vjatka na Ruskem; pokrajina je podobna gorečemu morju. — Ob velikanski povodnji na Kitajskem v Sangaški pokrajini je našlo smrt krog 50.000 ljudi; veliko mest je porušeni.

Godovi prihodnjega tedna.

15. nedelja, 16. pobjnik: Ime Marije.
16. ponedeljek: Ljudmila, vdova.
17. torek: Lambert, škof.
18. sredo: † kvatre. Tomaž.
19. četrtak: Januvarij, muč.
20. petek: † kvatre. Evstahij.
21. sobota: † kvatre. Matej.

Iz blejskega kola.

Starodavna romarska cerkev Matere božje na Blejskem jezeru je dobila po posredovanju benediktinca P. Bastiena, apostolskega komisarja za Bosno in Hercegovino od sv. Očeta, dne 3. septembra 1912, lastnoročno podpisani indult, da se sme v tej cerkvi brati votivna sveta maša na čast Materi božji in sicer v ta namen, da se pobožnost do

Matere božje, ki »na Jezer« stanuje, v nebesih kraljuje — kakor poje starodaven, ritmično posebno zanimiv odpev za lavretanske litanije, — da se ta pobožnost še bolj dvigne in še bolj vne-ma srca pobožnih vernikov.

Najh. pso ladjo na Blejskem jezeru so spustili te dni v vodo; ladja je cerkvena last; izdelal jo je Valentin Standtmann v Sattendorfu ob Osojskem jezeru na Koroškem za deželno obrtno razstavo v Celovcu, ki se je vršila pod visokim pokroviteljstvom Nj. cesarske visokosti nadvojvode Karola Franciška Jožefa, bodočega avstrijskega cesarja. Ladja je silno elegantne oblike, lahka in gibčna kakor lastavica, les mecesnov, izbran, brez vsake napake, okovi in okraski iz medi, dobro ponikljani, sploh ladja, da se enaka težko dobi. Zato je bil pa mojster tudi odlikovan z veliko zlato kolajno. Mojster je ladjo iz ljubezni do Matere božje in iz namena, da bi lepa ladja plula po sebi primernem jezeru dal blejski cerkvi, ki je hotela pri njem enako veliko, toda čisto priprosto ladjico naročiti, po tako izredno ugodni ceni, da je prav, da se tudi to dejstvo tukaj pripomni.

Tuji odhajajo, kar jih še ni odšlo. Marsikdo bi bil še ostal, pa ga je mraz odgnal, marsikdo je še te dni na novo prišel, toda nihče ne mara v dežju in mrazu »letovišča« imeti. Sploh se z letošnjo sezono zlasti lastniki privatnih stanovanj nič kaj ne pohvalijo; boljše je šlo gostilničarjem in hotelirjem. Pa vendar bi bilo še veliko več zaslužka in zlasti odlična gospoda bi bila ostala, da ima Bled elektriko in vodovod. Tako jih je pa bilo veliko, ki so nameravali ostati tedne in mesece, pa so samo zato odšli prvi dan, ker ni elektrike, ni vodovoda. Zato je skrajni čas, da se vse stori, da se Bledu vodovod in elektrika pridobi, zakaj sicer Bled propade, saj se že zdaj preveč maje.

Trgalev v Istri in ostali Avstriji.

Dunajska »Allgemeine Wein-Zeltung« z dne 5. septembra št. 36 prinaša izpod peresa I. Portele članek, iz katerega je razvidno, da bo letošnja trgalev v Istri z ozirom na stanje grozdja koncem avgusta napram lanski letini sledeča:

Okraj:	1911.	1912.
Piran	16.894 hl	25.500 hl
Buje	75.117 "	97.000 "
Motovun	55.100 "	63.500 "
Poreč	45.500 "	48.000 "
Rovinj	31.730 "	31.500 "
Vodnjan	13.560 "	14.000 "
Pulj	3.260 "	4.500 "
Pazin	39.700 "	51.400 "
Labin	8.500 "	10.100 "
Volosko	8.750 "	4.000 "
Podgrad	280 "	350 "
Lušinj	19.853 "	9.500 "
Cres	3.749 "	8.500 "
Krk	9.700 "	16.700 "

Skupaj 407.467 hl 465.550 hl

Letos kakor kaže stanje grozdja vobče, vino ne bo najboljše vrste, ker je preveč mrzlo in deževno vreme. Razen Dalmacije in Tirolske se v drugih avstrijskih deželah ne obeta bogve kako dobra vinska trgalev. V posameznih

voda, ki daje človeku pogum. To vodo more napraviti en sam človek in to sem jaz!

»Sem ž njo!« je zavpil Jaka razburjen.

»To ne gre tako hitro in enostavno!« je odgovoril padar Miha. »Pred pojutrišnjem ti je ne morem dati! Skuhati jo namreč moram prej iz vseh mogočih rož! Do pojutrišnjem boš že še zdržal.«

»Do pojutrišnjem že še!« je rekel Jaka. »In kaj pa naj potem storim s to vodo? Ali naj jo pijem ali naj se mažem z njo?«

»Piti in mazati!« je pojasnil Miha. »Poslušaj me! Ne vem, če bom pojutrišnjem, ko prideš, doma. Za vse slučaje pa bom postavil steklenico zunaj na prvo okno pri vratih. Ako boš vodo prav rabil, boš dobil tak vražji pogum, da ti deset Špel ne bo kos. Pojutrišnjem ostani v gostilni, dokler te ven ne vržejo —«

»Za božjo voljo!« ga je prekinil Jaka. »Potem me Špela požre živega!«

»Tega že ne bo storila!« ga je pomiril Miha. »Saj boš imel čudodelno vodo! Ti ostani mirno v gostilni. Predno boš šel domov k ženi, spi čudodelne vode tri dobre požirke. Pred pa si polij še trikrat dlani in dobro namaži ž njo podplate! Kmalu boš čutil, kako ti gre korajža iz glave v noge! Ko boš prišel nato domov in bo začela Špela vate lajati, trikrat zavriskaj in se trikrat na tleh na glavo postavi! Veš, to je potrebno, da se bo voda raz-

lila po vseh žilah. Nato boš začutil v sebi tak pogum, da boš lahko drevesa ruval!«

»Ja, kaj bo pa Špela rekla?« vprašal je Jaka v strahu.

»Naj reče, kar hoče!« poučil ga je padar. »Ti boš imel v sebi čudodelno vodo, pa je! Samo na vse, kar ti bo rekla, ne smeš ničesar odgovoriti. Ti govori le to, kar govoriš v gledišču pri oni roparski igri! To pa za to, ker je ta voda še iz onih roparskih časov. Ali meniš, da bi nekdanji vitezi in roparji imeli toliko poguma, če bi ne imeli te čudodelne vode? To ti bo pa že jasno!«

»Seveda mi je jasno!« ga je zagotovil Jaka verno. »Viteško govoriti že znam!«

»In voda ti bo samo pomagala, ako boš govoril v tej govorici! To se razume samoočito!«

»Seveda se razume!« je pritrdil Jaka.

»Torej preštudiraj še enkrat najkrepkejše izreke in jih potem povej Špeli!«

»Ze prav! Pojutrišnjem! Ako te ne bo doma, na oknu!« se je poslovil Jaka.

»Pol desetaka. Pet goldinarjev!«

»Sele potem, ko bo koristilo! Preje ničesar ne zahtevam!« —

Določeni dan je Jaka zopet romal v Koprivnik. Padar ni bil doma. Steklenica s čudodelno vodo je stala, kot dogovorjeno, na prvem oknu pri večnih vratih. Jaka se zaenkrat ni upal odmašiti jo.

Bilo je že pozno zvečer, ko je pri-

šel nazaj v Spodnjo Dolino. Takoj je odšel v gostilno, kajti vse Mihove navsote je hotel izpolniti točno. Zbudil je nemalo začudenja, ko je proti svoji navadi sedel v krčmi kot da bi bil pribit.

In res je bil Jaka zadnji gost. Končno mu je povedala natakarija, naj gleda, da pride ven. Toči se nič več ne.

Jaka je odštorkljaj na prosto. Tako veselega kot danes, se že dolgo časa ni počutil. Odkar je bil poročen, se sploh ni spominjal, da bi kdaj izpil toliko vina in piva kakor ga je ta večer do polnoči.

Pri tem je skrbno skrival steklenico s čudodelno vodo v notranjem žepu suknjiča. Bilo mu je, kot da bi skrivnostna voda koprivniškega padarja že sedaj vplivala nanj.

Za nekim plotom je počenil na tla, vzel steklenico iz žepa, nekoliko omajal zamašek in jo postavil previdno poleg sebe. Nato je potegnil z nog okovane škornje ter nogavice, vlil si vodo trikrat v perišče in si krepko namazal podplate. Nato je napravil prvi požirek.

Streslo ga je in moral je močno zakašljati. Dobrega okusa že ni imela ta čudodelna voda. Tako nekako je dišala, kot da bi bil petrolej zmešan s poprom, tobakovo žlindro in mazilom za čevlje. Toda tu ni bilo nič stori. Najboljša zdravila so najslabšega okusa, si je mislil Jaka ter pogumno potegnil še drugič in tretjič iz steklenice. Požiral je tako debelo, da so mu kar oči izstopile.

Ne da bi obul čevlje in nogavice, je šel nato Jaka naprej domov. Sedaj naj pa le pride Špela! Tristo medvedov! Čutil je, kako je delovala čudodelna voda v njem. To mora biti gotovo pogum, ki mu leze po vsem telesu. Streslo ga je pač večkrat groze pred zdravilom. Steklenico jej skril v enem svojih škornjev, ki jih je nosil v roki. Pametno je namreč sklepal, da bi se steklenica takrat, ko bi prevračal kozolec, ubila.

Ker je Jaka stanoval na koncu vasi, je imel na poti domov še dovolj časa, da je premišljal, kaj bo Špeli govoril. Pri tem mu je pogum vedno bolj narasčal.

Ko je prišel domov, je tiho odprl večna vrata, postavil škornje s steklenico pod stopnjice in se splazil bos v sobo.

Toda Špela je imela tanka ušesa. S svečo v roki je planila iz sosednje izbe. »Ali si prišel potepuh?! Ponočnjak grdi! Požrešneš, požrešni!« Špela je postavila svečo na mizo in si uprla roke ob bok. V barvastem spodnjem krilu in volneni nočni jopici ni izgledala preveč lepa.

Jaka na ta sprejem ni ničesar odgovoril. Slekli je suknjič in zavriskal na ves glas. Nato se je postavil na glavo in prevrnil kozolec, da je Špela prestrašena odskočila.

»O, ti mrha pijana, ti!« je vpila nanj. »Jaz ti bom že pregnala norčavost, šnopsar potepeni!«

kronovinah, zastopanih v avstrijskem državnem zboru se proračunava letošnja trgateg napram lanskim takole:

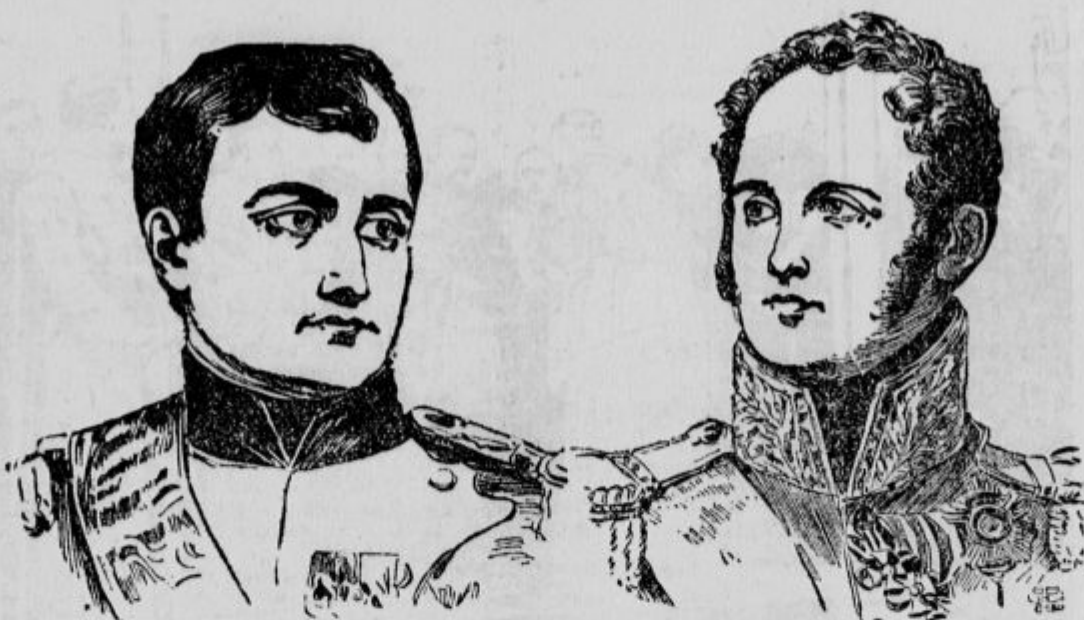
	1911.	1912.
Dol. Avstrija	742.306 hl	400.000 hl
Štajerska	402.706 "	460.000 "
Koroška	75 "	80 "
Kranjska	225.991 "	110.000 "
Tirolska	583.094 "	870.000 "
Predaleška	920 "	600 "
Gor. in Grad.	252.007 "	350.000 "
Trst in okolica	7.080 "	6.600 "
Istra	407.467 "	465.550 "
Dalmacija	1.056.920 "	1.330.000 "
Češka	10.340 "	4.000 "
Moravska	147.668 "	12.500 "
Skupaj	3.507.927 hl	4.009.330 hl

Na podlagi izveštja kr. ogrskih vinarskih nadzornikov bo imela Ogrska tekoče leto srednjo trgateg. Kraljevina Hrvatska pričakuje splošno dobre vinske letine razen v Zagorju in Plješivici.

Gospodarstvo.

Vseslovanski čebelarški kongres, ki se je vršil od 7 do 9. avgusta v Moskvi in na katerem so bili zastopani čebelarji iz številnih slovanskih dežel, je uspel zelo sijajno. Kongres je našel podporo tudi v ruski vladi, ki je zanj darovala 27.000 kron ter je tudi mestna uprava Moskve šla udeležnikom kongresa v vsakem oziru na roke. Sam car je pozdravil ta čebelarški kongres s prisrčno brzojavko. Udeležilo se ga je 600 slovanskih čebelarjev iz raznih krajev, ki so bili v Moskvi zelo prisrčno sprejeti. En dan so bili čebelarji gostje kneza Jusupova, istotako jih je tudi prisrčno sprejelo med potjo mesto Kijev. Od raznih slovanskih čebelarjev je bilo okoli 200 Rusov, 320 Bulgarov, 32 Čehov, 34 Srbov, 4 Rusini in 3 Hrvatje. Na kongresu so se vršila tudi poučna predavanja. Mnogo zaslug za ta sijajno izpadli čebelarški kongres ima zlasti kongresni predsednik moskovski vseučiliški profesor Nikolaj Mihajlov Kulagin, ki se sam osebno mnogo bavi s čebelarstvom. Na tem vseslovanskem čebelarškem kongresu so bili sprejeti sledeči zanimivi sklepi. Razpisujejo se posebne nagrade za važne iznajdbe na polju čebelarstva v teku enega leta in sicer: 1. Za najlažji način spoznavanja ponarejenega čebelnega voska 1000 frankov; 2. za najlažji način spoznavanja ponarejenega čebelnega medu 500 frankov; 3. za najboljšo posodo za razpošiljanje medu 200 frankov; 4. za najboljši način lečenja čebelne bolezni gnilobe 1000 frankov; 5. za najboljšo trčalnico za med 100 frankov. Nadalje se je sklenilo, izdelati poseben zakon za varstvo čebelarstva na Ruskem in se je pooblastil predsednik bolgarskega čebelarškega društva, da nabavi čim večje količine čebelnega voska za Rusijo, ker potrebuje največ voska in medu. Tako na primer potrebuje sedaj Rusija takoj 200 meterskih stotov izčiščenega medu. Bodoči vseslovanski čebelarški kongres se bo vršil kot četrti leta 1913. v Pragi, dočim bo peti kongres leta 1914. v Zagrebu.

— **Premovanje goveje živine za leto 1912** priredi deželni odbor kranj-

Cesar Napoleon I.

Ruski car Aleksander I.

ski v sledečih krajih: v Tomišlju dne 23. septembra t. l., ob 9. uri dopoldne; v Cerkljah pri Kranju dne 25. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne; v Dolenjem Logatcu dne 27. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne in v Loškem potoku dne 28. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne. Premovali se bodo biki, krave, krave s teletom in telice. Biki morajo biti čistega plemena one pasme, ki je določena za dotično živinorejsko ozemlje (Gorenjska: pincgavsko, Dolenjska: sivo, Notranjsko: simentalško). Živali ženskega spola morajo imeti večino krvi one pasme, kakor je pogoj pri bikih. Vsak razstavljavec mora biti točno ob določeni uri na premovalnem prostoru, drugače izgubi pravico do premije. Za vsako žival je prinesiti seboj živinski potni list. Premovane smejo biti živali, ki so v lasti razstavljavca vsaj pol leta. Vsakdo se mora zavezati, premovano žival rediti vsaj eno leto za pleme. Živali, ki so že bile na kakem premovanju premovane, so izključene. Natančnejša pojasnila dajo županstva, župni uradi in živinorejske zadruge. Darila se bodo delila v denarju od 70 do 5 K in v častnih diplomah.

g Vinogradnike in sadjarje opozarjamo s tem, da se dobe samočiste (čistorejne) vinske droži za pokipenje vinskega in sadnega mošta tudi letos pri Kmetijsko-kemijskem preizkuševališču za Kranjsko v Ljubljani. Cevka s samočistimi drožmi stane z navodilom o uporabi 25 vin., s poštnino in zavojem pa 50 vin. Kdor odzame skupaj vsaj pet cev, plača za cevko s poštnino in zavojem 40 vin. Znesek se mora plačati naprej, ker se sicer povzame. Pri povzetju se zaračuni tudi povzetrina in se s to cevka znatno podraži. V plačilo se sprejemajo tudi pisemske znamke. Ena cevka s samočistimi drožmi zadostuje za pokipenje 5 do 10 hektolitrov vinskega ali pa sadnega mošta. Naročiti je samočiste droži vsaj pet dni pred uporabo. S pravilno uporabo čistih drož so zajamčene vinstvu tako velike koristi, da bi se jih moral posluževati vsak vinogradnik v svojem vinogradstvu. Ne le, da čiste

droži pospešujejo čisto in zanesljivo kipenje mošta, ampak s pomočjo teh pri-delana vina se tudi hitreje čistijo in imajo mnogo boljši ter prijetnejši vonj in okus.

JAVNA ZAHVALA.

Po pretečenem letu nabiranja milodarov za pogorelce v Tomažji vasi izreka podpisani za in v imenu obdarovanih pogorelcev najiskrenejšo zahvalo veleslavnemu deželnemu odboru vojvodine Kranjske, imenoma deželnega glavarja namestniku veleč. g. dr. Evg. Lampetu za njegovo trudaljubivo osebno informacijo in posredovanje, dalje preblagor. g. vladnemu svetniku Vilj. baronu Rechbachu, okr. glavarju v Novem mestu in prof. Evg. Jarcu, deželnemu in državnemu poslancu, ter mil. g. novomeškemu proštu dr. S. Elbertu za izposlovanje izdatne državne podpore; potem sl. Kranjski hranilnici v Ljubljani in Hranilnici in posojilnici v Kandiji pri Novem mestu; dalje vsem preč. župnim uradom in vsem p. n. zasebnim darovalcem, predvsem tukajšnjemu rojaku blagor. g. Alojziju Zajcu v Šiški pri Ljubljani za hitro in veledušno prvo pomoč pogorelcem, kakor tudi vsem drugim blagim darovalcem, ki jih posebi tu ni mogoče vseh imenovati; zlasti preč. predstojništvu kartuzijanskega samostana v Pleterjah za pogorelcem brezplačno darovani stavbeni les, ter vsem bližnjim in daljnim sosedom za vsestransko pomoč ponesrečencem najiskrenejšo zahvalo ter stoterni: Bog plati!

Za pogorelce v Tomažji vasi pri Beli cerkvi:

Ant. Žnidaršič, župnik.

Evharistični kongres.

Dunaj, 13. sept. 1912.

TRETJE SLAVNOSTNO ZBOROVANJE.

Danes dežuje, a vkljub temu je Rotunda nabito polna. Zborovalci navdušeno pozdravljajo osobito člane vladarske hiše in kardinale. Navzoči so prestolonaslednik Fran Ferdinand z voj-

vodinjo Hohenberg, nadvojvoda Leopold Salvator s svojo hčerjo nadvojvodinjo Marjeto in sinom nadvojvodom Rainerjem, nadvojvodinja Valerija, nadvojvoda Maks, princ Ivan Jurij Saški, princ Friderik Kristijan Saški, princ Maks Saški in saška princesinja Matilda. Sv. Očeta zastopa kardinal-legat van Rossum, nadalje so navzoči še kardinali dr. Nagl (Dunaj), dr. Katschthaler (Solnograd), dr. Bauer (Olomuc), dr. baron Skrbensky (Praga), dr. Kopp (Vratislava) in Mercier (Mecheln). Navzoči so tudi višji deželni maršal princ Lobkowitz, češki namestnik grof Thun, naučni minister dr. Hussarek in železniški minister dr. pl. Forster, kakor tudi veliko škofov in drugih cerkvenih in svetnih dostojanstvenikov.

SV. ALFONZ IN KLEMENS MARIA HOFBAUER.

Dunajski župnik msgr. Stöber iz- vaja v svojem govoru med drugim: Ko je pogubni janzenizem red milosti preobrnil, je poslal Gospod Alfonza, ki je obnovil med katoličani versko življenje. Po njegovem zgledu je deloval tudi sv. Klemens Maria Hofbauer. Ko je prišel na Dunaj, ljudje niso več molili in se niso izpovedovali. S križem v roki je hodil svetnik po mestu in pridobil ljudstvo Kristusu.

Brzobjaven pozdrav Sv. Očeta.

Po govoru prvega slavnostnega govornika vstane predsednik škof Heylen in prečita sledečo brzobjavko, ki jo je sveti Oče poslal kardinalu-legatu, ki se glasi:

Njegovi eminenci kardinalu van Rossumu!

Globoko smo ganjeni po verski izjavi in po ljubezni do nas. Iz vsega srca se zahvaljujemo Tebi in ostalim kardinalom, Svojim sinovom, čestitim bratom škofom in vsem ljubljanim vernikom, ki so se zbrali, da molijo našega Gospoda Jezusa Kristusa v nebeškem daru sv. Evharistije. Goreče prosim Boga, da obilo poplača vsem, ki so si za kongres pridobili zaslug in v znamenje Svoje istinitosti hvaležnosti podeljujem prevzvišenemu protektorju evharističnega kongresa, njegovi prevzvišeni rodbini, Tebi in vsem, ki ste zbrani v Gospodu, naprošeni apostolski blagoslov.

Papež Pij X.

Sveta evharistija in redovniško življenje.

O navedenem predmetu govori vseučiliški profesor pater dr. Mihael Hoffmann S. J. Dvema zgledoma Izveličarja v sv. Evharistiji naj redovniki in redovnice pred vsem slede. Izveličar živi v zakramentu presv. Rešnjega Telesa skrit, tih in ponižen. A ne samo samotno in tiho prebiva Izveličar v sv. Evharistiji, marveč se tudi zatajuje in je poslušen v skromni podobi hostije. Samotno, tiho, zatajevanja polno in pokorno morata živeti redovnik in redovnica. Redovniki in redovnice naj tvorijo avant-gardo presvete Evharistije in naj sveto pokažejo, kar so se v božji šoli sv. Evharistije naučili.

»Ijuhoho, ijuh, ijuh!« je vriskal Jaka in se začel znova prevračati po tleh, da bi kmalu še Špelo prevrnil.

»Le, čakaj, ti bom že pomagala!« je vpila Špela.

»Juhuhu!« je zavriskal Jaka in se v tretjič prevrnil po tleh, toda tako nerodno, da je še Špelo podrl na tla.

»O ti mrcina ti, tolovaj tolovajski!« je kričala Špela.

»Tiho!« je zavpil Jaka in se postavil kot bi bil na gledališkem odru, »če ne ti izbijem vse zobe iz čeljusti, zato se mi preveč ne usti! Pobil sem jaz že dosti takih zmajev, ki so prišli iz raznih drugih krajev!«

»Kaj?!« se je vzdignila s tal Špela, ki so jo bolele vse kosti. Svojim ušesom ni verjela, kar je pravil Jaka.

»In ker ti dobro hočem zdaj, se urno spravi od tukaj v kraj! Le beži staro ti babišče, ker vedi: že povsod te zloode išče!« je tulil Jaka.

»Kaaaj — kaaaj!« je stokala Špela, ki je kar od presenečenja odrevenela.

»In če mi ne verjameš, te vržem v mrzlo klet, kjer počasi umirala boš dolgo vrsto let!« je vpil Jaka in potiskal Špelo pred seboj skozi sobo.

»Jaka! Ali si zno...« je cvilila Špela.

»Jokala in škripala z zobmi boš tamkaj doli, te grizli bodo gadi, podgane in pa molji!«

»Jezes, jezes!« je vpila Špela.

»Ti vražje seme grdo, le to ti še povem, če mi ne izgineš precej, te živo tukaj snem!« je tulil Jaka, ki ga je pogum tako prevzel, da sam sebe ni več

spoznal. Pri tem je tako mahal s pestmi pred Špelo, da je bilo res grozno.

»Mica! Jože! Umoril me bo!« je kričala Špela.

»Seveda, zdaj vem vse! Pekel je tvoj brat! A zdaj končano vse bo, ko ti odrežem vrat!«

»Na pomoč! Na pomoč! Znorel je! Obseden je!« je vpila Špela. Pri tem je dospela do vrat, jih bliskoma odprla in izginila ven. »Obseden je! Obseden!« se jo je čulo še vpiti pred hišo.

Jaka pa je tulil zanjo: »Ničesar ne pomaga, ne stok in mili jok! Strupeni hočem gledat srca krvavi sok!«

Jaka se je vrnil v sobo, postavil se še parkrat na glavo iz samega veselja vsled učinka čudodelne padarjeve vode, naker je odšel mirno spat.

Špela, ki je prenočila pri sosedih, se je šele prihodnje jutro upala priti nazaj v hišo, a je bila nenavadno tiha. Nekaj časa je gledala Jakata bojazljivo postrani od zgoraj doli, ko pa je videla, da Jaka ne nori več, se je lotila kuhe.

Nekolikokrat je Špela še poskušala obleči moške hlače. Toda Jaka je bil dovolj previden, kadar je videl temne oblake, in je vedno znal pravočasno uporabiti čudodelno vodo. Vsakokrat je pomagala. Še cele steklenice ni porabil, ko je imel najlepši mir doma. Nazadnje se mu je čudodelna voda tako priljubila, da mu je bila najslajša pijača.

Padarju Mihi je pa plačal, kljub temu, da ni hotel vzeti, cel desetak.

Ne vemo sicer, če je ves opisan dogodek resničen, toda Jakatovi prijatelji so ga tako opisali in na te se pač lahko zanesemo.

Med starem prijateljem.

Zadnč sm spet enkat pu dougem dougem čas naletu na gespuda Kurejnata. Tam pr »Elefont« pud balkonam se je tišu med fjakarjem h zide.

»Kua pa ti tle delaš?« začudu sm se. »As nazadne tud ti sprevidu ket šefredehter ud »Dana«, de iz »Danam« na u nč in s se udinu za fjakarja? Prou s mou; fjakarja ni slaba, kašn glaš se ga zmeri še ujaja za prblšek in zaslužek tud vem de je bulš ket pr »Dane«. Hedu velik je pa tud tu ureden, ker s ceu dan na frišnem zrak in se t ni treba glava ubijat u tist urednišk lukn. Gratuliram!« sm še reku in sm tou jt naprej preke poš.

»Čak no, Pepe; ti maš marela, greva skp! Buh ve, kdaj u dež jeju; tu znam ceu dan tlela vedrit.«

»A tok nis ratu fjakar! A s še zmeri šefredehter ud »Dana« in tlela med fjakarjem čakaš sam, de b dež jeju? A tku! Za kua s pa marele na kupeš, sej videš, de gre dan na dan že skus ceu let dež.«

»Marela, prijatu, tu je en drah šport. Marele sa k večm za take gespude, ke usaka beseda in usak kurak zarajtaja, in če ga nardeja brez marele tulk, če ga nardeja z marela pa tulk. Tem se marela izplača; nam pa, ke morma žiut ud zraka in svetlobe »Dneva«, pa na kaže, de b se spušal u take stroške. Scer sm pa mou u sojmo žeulejn že dve marele. Ena m je kupu bohter, ke sm šou h birm in je tista binkštna nedela tku lil kokr iz škafa; ta druga sm s pa šele ulan prec pu tisteh vuliuneh shodeh, ke sma jh prrejal pu iblanskeh štarajah, ud enga taga muža, ke hod marele pu hišah pupraulat, kupu za en guldinar dvejst soldu. Prou nova glih ni bla cela, ampak ene dve flike na né, sa ble pa še čist nove, tku de m je res še dons žou zajna, de sm tku pu naumnast ubna pršou.«

»Eh, za tisteh boreh en goldinar dvejst soldu se mende na uš joku. Nova s kup, pa bo dobr.«

»Ja, ti že lohka guvariš, Pepe; zame je pa ta reč drgač! Časi sa hedi in gnarja še za druge putrebe zmeri manka. Lansk let je blu drgač. Lansk let se je še kašn krajcer pusebi zaslužu. Letas je pa kokr de b blu frdaman. Lansk let sma hudil iz štarije u štarija, prrejal tiste vuliune shode in pridgal, in na ta viža se je zmeri kašn krajcer pu stran zaslužu, pa žeje nam tud ni blu treba trpet.«

Mir narodov pred tabernakeljnom.

O tem predmetu govori Alfred grof Ressayier. Izvaja med drugim: Mir! V čem obstojaš? Bogastvo, slava miru ne podelujeta. Sreča? Ne. Sreča je opoteča. Miru svet ne more podeliti. Smrt? Ne. Inquietum est cor nostrum, donec requiescat in Te. Nemirno je naše srce, dokler ne počiva v Tebi, o moj Gospod! Cela zgodovina nas uči, da je to res. V stari zavezi je podeljevala mir Skrinja Zaveze, predpoda sv. Evharistije. Mi moramo stremeti, da se združijo pred tabernakeljnom vsi narodi, ves svet, tudi tisti, ki še niso z nami združeni.

Obnoveitev dušnega pastirstva.

Dominikanec Bonaventura Kratz. Po kongresu naj se obnovi svet v Jezusu Kristusu. Naloga duhovnikova je, da za Kristusa vse pridobi: otroke, žene in može. Tako, kakor se pastiruje na deželi, kjer je duhovnik oče vseh, se mora pastirovati tudi po mestih. Umetnost uspeha je ljubezen, le z ljubeznijo pridobi duhovnik vernike. Dokler živi Bog v sv. Evharistiji, ljubezen ne izgine s sveta.

Predsednik Heylen nato zaključil tretje slavnostno zborovanje.

ZBOROVANJA ODSEKOV.

Ženski apostolat.

Profesor dr. Weitz poroča o presnovi rodbine po sv. Evharistiji. Brezverski svet zaničuje rodbino in Evharistijo. Odtujenje od sv. obhajila je uničilo svetost zakona. 20. stoletje mora biti posvečeno rodbini.

Superior Legerer govori o sv. Ivani Franciški Chantalski, veliki dobrotnici revežev, ljubeči ženi in veliki čistilki sv. Evharistije.

Škof Faulhaber iz Speyra govori o pomoči ženske v duhovskem pastirstvu. Ženska izdeluj cerkvene paramente. Ženska se posveti ubožcem. Skrb za reveže pa mora biti organizirana in nas ne sme voditi slepo usmiljenje. Postrežbi bolnikov naj se posveti ženski svet. Pri pouku krščanskega nauka za mladino sodeluj ženska. Računamo na sodelovanje ženske pri misijonih, a ženska lahko veliko stori tudi za misijone v velikih mestih. Ženska se poteguj za žensko čast. Apostolsko delo je bil protest dunajskih žena proti izrodkom kinogledališč. Misijonsko delo po kolodvorih, sprejem neizkušenih deklet, ki prihajajo v mesta, je trudapolno delo, ki je danes dušno pastirstvo ne more pogrešati. Potrebno je, da sodeluje ženska na socialnem polju, a pozabiti se pri tem delu ne sme na dušo. Po velikih mestih dobimo nekrščene otroke, zakone, ki se niso sklenili pred oltarjem, nešteto jih je, ki ne poznajo več velikonočnih dolžnosti, brez svete popotnice umirajo katoličani. Veliko delo za previde in energične žene.

Grofica Schönborn-Chotek govori o reformi katoliške rodbine po sv. Evharistiji, grofica Lola Marschal o Evharistiji pri ženskem delu krščanske ljubezni.

Westfalska pisateljica Hedvika Dransfeld govori o zgledih svetnic, ki naj nas ženske navdušujejo, da stopimo na pozorišče socialnih bojev in se borimo za verske svetinje, ker tudi na ženske vplivajo več ali manj časovne dnevne publike.

»Ja, kaj ste bli kej plačan za tista krokarija?»

»Kuku pa misleš.«

»Kuku sa vas pa plačal?»

»Tu pa kokr sma se zmenil. Učeseh sma govoril u akord in sma dubl u tem slučaj usak pu ena krona za večer, guvort sma mogl pa tekat tulk časa, dokler sa nas tli lde pušlušat, al pa dokler nas ni kašna nam nasprutna stranka vn pumetala.«

»Tu ste bli pa slab plačan. Sevede, na ta viža t ni mugoče pridet du ene puštene marele — — —«

»Le pučak! A misleš, de sm biu fest tud tku naumen, de b se pustu akurdirat? Na bod na sitn! Men sa mogl plačat ud štuka. Usaka beseda en fick, pa sm mou prec en guldinarček skp.«

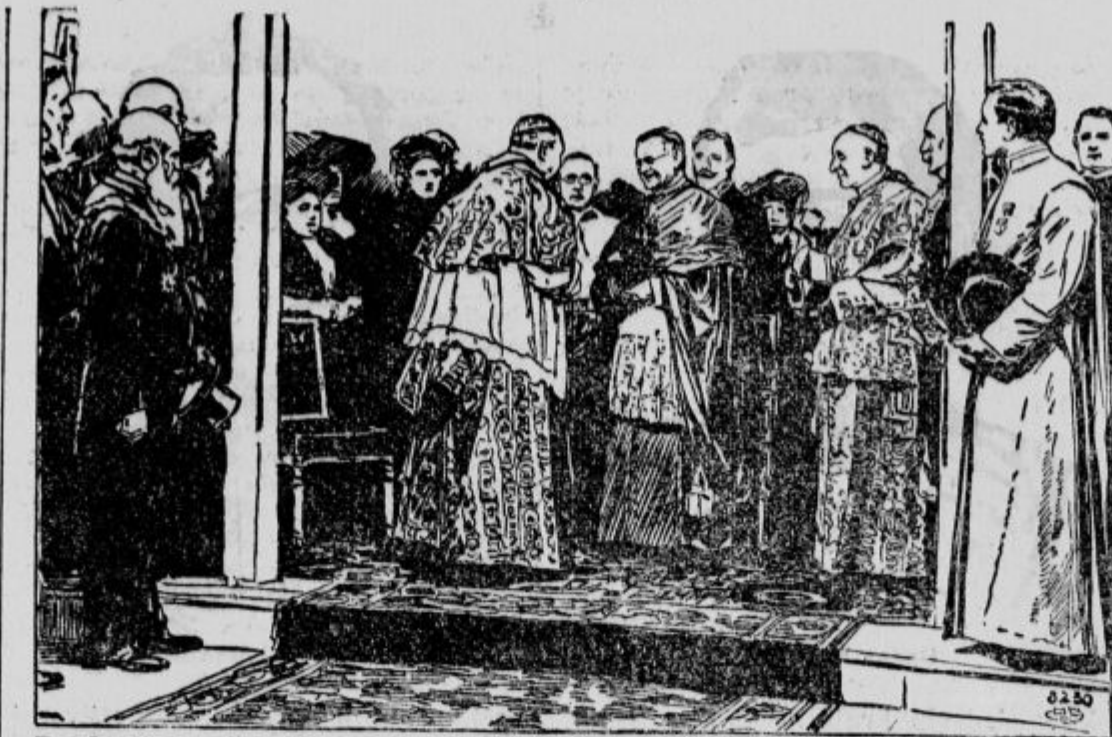
»Kaj s tku zguvorn?»

»Kua pa je tu? Prava reč! Sej sm zmeri ena trobu in tku sa s lde še bl dobr zamerkal, kua sm jm puvedu. Na ta viža sm pršou tud du marele. En guldinar sm dubu na roka, ke sm guvoru, dvejet soldu sm dau pa iz sojga varžeta, ke sm s jh pršparu. Pa sm mou marela.«

»Ki ja maš pa zdej? A se je že znučala?»

»Pena! Kua se u znučala! Čist lepa je še bla, sam smola se ja je mende držala, kokr mene, pa sm pršou ubna.«

»A s ja ke puzabu?»

Pozdrav papeževga legata kardinala Rossuma pri evharističnem kongresu na Dunaju.

Duhovno pastirstvo po večjih mestih.

Provincial p. Pellerin govori o pridigi. Neobhodno potrebne so pridige, ki se morajo ozirati na vse stanove. Razblinjati se morajo s presv. evangelijem moderni nauki. Pridige naj bodo kratke, priproste, lahko umljive. Pridigar bodi pohleven, ponižen, življenje mora biti brez madeža. Pridige naj bi ne bile v mestih samo ob velikih mašah, marveč ob vsaki tihi maši naj bi se vernikom približno 5 minut propovedovalo. — O evharistični skrbi za bolnike po večjih mestih govori dr. Jožef pl. Tongelen, ki priporoča, naj se vodijo seznam bolnikov s sodelovanjem društev, hišnikov, zdravnikov in bratovščine sv. Rešnjega Telesa, da ne bodo duhovniki prepozno k bolnikom klicani.

Evharistična umeinost.

Dr. Witte iz Kolina govori, kako se je razvila sedanja monstranca tekom stoletij iz starogrške pyxide. Govor pojasnjuje s slikami. — O duhovnikovih mašni obleki govori prelat Swoboda.

Združitev kristjanov.

Dvorni pridigar dr. Wolfgruber govori o spravi protestantov s katoliško cerkvijo in navaja spise Leibnitza, Spinoze in Döllingerja, ki so želeli spravo in sodili, da je mogoča. Strassburški škof Zorn pl. Bulach poziva svetno in redovno duhovščino, naj velikokrat pri sv. maši prosí Gospoda, da se vrnejo v naročje matere cerkve ločeni bratje. Redovniki in pobožni lajki, ki večkrat pristopijo Gospodovi mizi, naj, če le mogoče, vsak četrtek v ta namen darujejo sv. obhajilo.

Askeza lajkov.

P. dr. Mair govori o češčenju presvete Rešnjega Telesa. Obisk Najsvetejšega in sveta maša se mora vsem katoličanom omogočiti. Kjer je potrebno, se naj zgrade nove cerkve in kapelice, ki morajo biti odprte takrat, kadar jih ljudstvo lahko obiskuje, osobito zjutraj in zvečer. Tatov se ni treba bati, ker tatovi delujejo, kakor uči izkušnja, takrat, kadar so cerkve zaprte. Zeleti bi bilo, da bi se darovale po večjih mestih tudi zvečer svete maše. To bi ne bilo niti novo. V srednjem veku

se je maševalo ob cerkvenih praznikih Veliki četrtek, Veliko soboto in o Binkošti tudi zvečer. Sv. Severin, apostelj naših krajev, je večkrat zvečer maševal. Večno sveto mašo je dovolil papež Benedikt XIX. uniatom v Rusiji. Če se mašuje ob nedeljah v Parizu in v New Yorku z dovoljenjem sv. Očeta ob 1. uri popoldne za časnikarsko osebje, zakaj bi se ne smelo dovoliti nekaj ur pred polnočjo maševati? Govornik želi, naj bi se cerkve tudi kurile, da se tako vernikom olajša obisk sv. Evharistije in svete maše.

Duhovno pastirstvo v Osrednji Afriki.

Starejšim Ljubljancem dobro znani škof Geyer iz Hartuma opisuje, kako radi pristopijo k mizi Gospodovi izpreobrnjenci rodov, ki spadajo še nekateri med ljudožrce. Sv. Evharistija jim daje moči v veri in v pravosti. To so rodovi, pri katerih ženska ničesar ne pomenja, po veri jo pa morajo spoštovati. Sovražene bolnike in starčke, in celo svoje sovražnike morajo ljubiti. Čudeži stare cerkve se obnavljajo v Osrednji Afriki. Zamorce ob petih zjutraj vabi k službi božji tisti boben, ki jih je prejšnje čase vabil k bojnim plesom. V cerkve hodijo zamorci dve do tri ure daleč. Središče misijonskega delovanja pa tvori sv. Evharistija. Najbolj ovirajo delo misijonarjev tisti versko mlačni in pravno manj vredni Evropeci, ki prihajajo v Osrednjo Afriko.

V cerkvi sv. Štefana

je danes zvečer razlagal brnski škof dr. Pavel grof Huyn sveto mašo, in sicer o sv. obhajilu in o koncu sv. maše. Danes je daroval slovesno pontifikalno sveto mašo ob 8. uri zjutraj nadškof v Parizu kardinal Amette. Jutri, 14. t. m., daruje v cerkvi sv. Štefana pontifikalno sveto mašo kardinal-legat van Rossum, ki podeli koncem svete maše apostolski blagoslov. V nedeljo, 15. t. m., daruje pred procesijo pontifikalno mašo nadškof Robert Menini iz Zofije.

O govoru eksc. dr. Napotnika,

knezoškofa mariborskega v cerkvi sv. Štefana pravi poročilo tiskovnega odbora evharističnega kongresa:

»Pretresujoč govor, katerega je cerkveni knez vkljub svoji visoki starosti s krepkim glasom metalnega zvoka govoril, je srca poslušalcev globoko ganil.«

Skupno kosilo na rotovžu za množice se je predčerašnjim silno zakasnilo, ker vojaške kuhinje niso pravočasno dobile vprege in se je tako kosilo zakasnilo za tri ure.

Pri slavnostni procesiji na mednarodnem evharističnem kongresu

bosta dva zbora (pevci iz St. Gabriela) pela sledeče latinske pesmi s spremstvom orkestra: 1. Adoro te, o panis. 2. O esca via torumi. 3. Lauda Slon Salvatorem. 4. Adoro te, devote. Pevski zbor v dunajski stolnici bo pomnožen z deškim zborom ravnatelja Peterlinija pel s spremstvom orkestra sledeče himne Jožefa Gruberja: 1. Sacris solemnis. 2. Verbum superbum. 3. Salutis humane sator. 4. Aeterne rex altissimi.

SLOVENCİ NA DUNAJU.

Vseh Slovencev in Slovenk je pri evharističnem kongresu nad 3500. Slovenci se zbiramo na Dunaju v frančiškanski cerkvi, ki je prekrasno ozaljšana zunaj in znotraj. Cvetlične girlande vise zunaj od strehe do tal in v cerkvi je od stropa skoro do tal vse prepreženo s cvetličnimi venci. V tem oziru je frančiškanska cerkev morda najlepša na Dunaju. Čč. gg. frančiška-

nom srčna hvala za trud in za čast, ki so jo s tem izkazali Slovincem.

Včeraj zjutraj ob 6. uri je bila frančiškanska cerkev za Slovence žal mnogo premajhna. Mnogi so morali stati zunaj na trgu. Vse je hvalilo domačo besedo škofa dr. Karlina iz Trsta, domače petje, z zelenjem in cvetlicami okrašeno cerkev. Bilo nam je, kakor doma. V soboto, 14. t. m., pridiguje Slovincem lavantinski knezoškof dr. Mihael Napotnik.

Kako se vsem udeležencem v tujem mestu miho glasi slovenska beseda. Vsem narodom se pridiguje v njihovem jeziku, vse družijo eno sveto pričanje, ena sveta vez. Nikogar med temi ni, ki bi zastopnikom našega naroda ne privoščil materine besede v hiši božji. Da bi tako ostalo tudi po kongresu! Naj bi lepi zgledi ob tem kongresu ostali trajno v veljavi. Kar je mogoče na Dunaju in na Vestfalskem, naj bi bilo mogoče tudi v Gradcu. Grožnje nasprotnikov cerkve, naj bi nikjer Slovincem vrata cerkev in spovednic ne zapirale!

Sicer se pa tudi zunaj cerkve naše Slovence in Slovenci postavijo. Dunajski listi pišejo jako laskavo o Slovincih, žalibog da ljubljanski pripravljalni odbor sam ni preskrbel, da bi bilo po časopisih kaj več čitati o Slovincih. Pa to se morda še popravi! Tujci zelo občudujejo lepo našo narodno nošo. Nič manj kot brhke Kranjce vzbujajo pozornost moški v narodni noži z rdečimi dežniki in pipami.

× × ×

Jeruzalem, 27. avg. 1912.

(Izvirno poročilo.)

Evharistični kongres bo tudi v Jeruzalemu našel svoj sveti odmev.

Njegova ekscelencja prečastiti gospod patriarh jeruzalemski Filip Camassei, rojen Rimljan, bo prvi dan kongresa, v četrtek, dne 12. septembra v cerkvi Marijine smrti na Sionu v bližini cenakula, obednice, kjer je Jezus imel zadnjo večerjo in je zakrament presvete Rešnjega Telesa postavil, opravil slovesno sveto mašo s skupnim svetim obhajilom ob asistenci stolnega kapitelja, da na tem svetem mestu izprosi božjega blagoslova za milosti polni razvoj in uspeh kongresa.

Avstro-ogrsko kolonija, rektorat avstro-ogrškega hospica (romarske hiše), zastopniki redov, vsi obredi svetega mesta se bodo z vami v molitvi združili in tako v duhu z vami pobožno obhajali praznik zapadnega cesarskega mesta (Dunaja) v mestu Davidovem.

PRED BULGARSKO-TURŠKO VOJSKO?

»Frankfurter Zeitung« poroča iz Zofije: **Bulgarska vlada je sklenila, da v kratkem času odpokliče svojega poslanika v Carigradu.** — Iz Bukarešta se poroča, da dela bulgarska vlada na skupen nastop Rumunije in Bulgarije in da je od tega koraka odvisno, če izbruhne vojska ali se ohrani mir. Dne 13. t. m. bi bili morali odposlati domov na dopust najstarejši letnik vojakov, a so jih obdržali pod orožjem. Bivši minister Genadjev, načelnik Stambulove stranke, je izjavil: Bulgarija mora sedanjost anarhijo v Turčiji izrabiti, da se reši makedonsko vprašanje, ki se pozneje brezpogojno reši, a ne več z nami, marveč proti nam. »Jeune Turquie« objavlja sledečo izjavo nekega turškega ministra: Dokler vlada Gešov v Bulgariji, se vojske ni treba bati. Če kljub temu izbruhne vojska, sprejme turška armada dostojno vrženo jh rokavico.

Z ozirom na vesti o balkanski vojni pa piše belgrajska »Straža«, da je narod v Srbiji, Črni gori, Bulgarski in Grški tako miren, da o kaki vojni nevarnosti ne more biti govora. Samo v Bulgarski je nekoliko bojnega vptija, a kot je pripomnil Gešovljev organ »Mir« prireajo to vpitje le stambulovisti in radoslavisti. »Radikal«, organ bulgarske radikalne stranke, piše, da zahtevajo stambulovisti vojno, ker bi se radi odtegnili kazni, ki jih čaka, radoslavisti pa žele poto mvojne priti do vlade. Narod sam pa gleda na vojno kot na največjo nesrečo za sebe.

SLOMŠKOVA PROSLAVA.

Mladini ob 50letnici Slomškove smrti, ki se dobiva v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani po 10 vinarjev, je jako primerna knjižica za darila učenecem dne 24. t. m., ko se obhaja Slomškovo slavlje po šolah. Pisateljica Štupca je tako mikavno opisala največjega slovenskega pedagoga, da je pač vredno širiti knjižico med zavednimi krščanskimi starši in otroci.

Nujno naročite pri »Slovenski Straži« Slomškove podobice v treh barvah, ki so izšle nalašč za šolske

proslave in imajo na drugi strani najlepše izreke Antona Martina Slomška. Ena podobica samo 5 vinarjevi!

Dnevne novice.

+ **Letošnja glavna skupščina Slovenske Straže** se vrši v nedeljo, dne 13. oktobra v Narodnem Domu v Mariboru. Prosimo vse zastopnike podružnic in druge naše somišljenike in somišljenice, ki bi se ta dan z ljubljanskega južnega kolodvora pridružili izletu med štajerske brate, naj to takoj na dopisnici javijo »Slovenski Straži« v Ljubljano, da more pravočasno preskrbeti za znižano vožnjo.

+ **Kardinal-legat o katoliškem časopisu.** Kardinal-legat van Rossum je o tem predmetu izjavil: »Vzvišeni poklic katoliškega časopisa je, resnice naše svete vere brez strahu izpovedati in pogumno braniti; dolžnost vsakega katoličana je, časopisje z vsemi sredstvi, ki so mu na razpolago, podpirati, predvsem z naročevanjem. Naj bi katoliško časopisje Avstrije ta svoj visoki poklic tudi v bodočnosti izvrševalo kakor v preteklosti, podpirano od vseh katoličanov, v blagor cele monarhije.«

+ **Deželne finance ali kdo »fretari«.** Dr. Steinwender je priobčil te dni v graških listih primanjkljaje avstrijskih dežel za letošnje leto. Razun Nižje Avstrijske, Gornje Avstrijske, Tirolske, Salcburške in Dalmacije imajo povsod primanjkljaje, in sicer: Štajerska 4 milijone kron, Koroška 1'1 mil. kron, Kranjska 1'6 mil. kron, Istria 0'5 mil. kron, Goriška 0'8 mil. kron, Bukovina 2'8 mil. kron, Galicija 5'9 mil. kron, Češka 35'4 mil. kron, Moravska 21'6 mil. kron, Šlezija 2'8 mil. kron. — Kakor iz teh števil razvidimo, imajo razun Goriške, Istre in Koroške vse dežele večje primanjkljaje kakor pa Kranjska. Bog ve, ali drugod tudi fretetarijo in prosijo vlado, naj nikar ne skliče deželni zborov zdaj na jesen, kakor pravi »Slovenski Narod«, da jo mi prosimo, češ, da ne bo treba političnem te mizerije praviti in tako polnočnem falirati. Gorje deželi, če bi dobila ljudi za gospodarje, ki imajo take pojme o deželnem gospodarstvu in o politični razsodnosti našega ljudstva, kakor jih imajo slovenski naprednjaki!

+ **Slovenski učenjak.** V svoji knjigi »Das Christentum und die Vertreter der neueren Naturwissenschaft«, ki je izšla pravkar v 4. izdaji in širom sveta zaslovela, omenja Alois Kneller S. J. med znamenitimi botaniki tudi Slovenca Franca Hladnika, ki je umrl v Ljubljani 25. novembra 1844 in je deloval na ljubljanski gimnaziji. Hladnik je bil duhovnik. Kot botanik je v znanstvenih krogih inozemstva užival velik sloves in vzdrževal znanstveno korespondenco z najznamenitejšimi botaniki, žal pa svojih spisov ni dal tiskati.

+ **Imenitni kristjani.** »Dan«, kateri je pravzaprav organ »Učiteljske tiskarne«, napada danes g. ravnatelja Požarja, ker se je udeležil prvega mednarodnega kongresa za krščansko vzgojo. Ta kongres ni bil nobena strankarska prireditel, temu so se zbrali na njem najodličnejši pedagogi krščanskega svetovnega naziranja čelaga sveta: Mercier, Willmann, Habrich, Hornich, Kathrein, možje, ki uživajo svetoven sloves tudi med nekatoliškimi krogi in kojih dela krase vsako pedagoško knjižnico. Po mnenju gospodov iz »Učiteljske tiskarne« je pa smrten greh, če se slovenski profesor udeleži kongresa za krščansko vzgojo! Gospodje so zdaj sebe in svoje pravo mišljenje pokazali v bengalični luči. Zdaj naj pa še pride kdo izmed teh gospodov in govori o Kristusu in njegovih vzvišenih naukah! Ali veste, kako je Kristus dejal pismarjem?

+ **Podružnica slovenske dijaške zveze za Gorenjsko** igra 22. t. m. v Kranju A. Remčevu moderno dramo »Pavla«. Avtor je, kakor se nam poroča, svoje delo izza premijere temeljito predelal.

+ **Nepošteno zavijanje.** V četrtek smo priobčili v listu okrožnico osrednje vlade na politične oblasti, ki jo je dala tiskati v dvorni tiskarni za slučaj, da bi začeli avstrijski železničarji pasivno rezistenco za zboljanje plač, ker jim je vlada zadnjič 17 milijonov odklonila. Mi smo tej okrožnici dostavili ironično, da se torej take stvari pripravljajo za železničarstvo, če bi se »držnili svoje stanovske zahteve podpirati s kakim splošnim gibanjem«. Samo po sebi se razume, da smo hoteli s tem reči: torej namesto izboljšanja plač pa izdajo tako okrožnico, s katero hočejo vsako upravičeno gibanje potlačiti. Socialnodemokratska »Zarja«, ki vedno preži kakor maček, kje bi se dal kak krščanskosocialni železničar ujeti, je pa smisel našega članka zavila in pravi, da imenujemo

železničarske zahteve po večjem koščku kruha, grdo predrznost. Isto je pogrel tudi včerajšnji »Narod«. Naše stališče v delavskem gibanju je itak vsakemu znano. Kjer vidimo, da se delavstvu krivica godi in se zapostavlja, smo mu zmerom na strani stali in se zanj zavzeli ne glede na njih politično prepričanje. Zato pospešujemo tudi sami delavsko organizacijo. Če bi bili mi v delavskem gibanju drugih misli, bi bilo od nas neumno, da se sploh z delavskim vprašanjem pečamo. To velja »Zarji«, »Narodu« pa sploh ne odgovarjamo, ker bi se ponizali, ako bi v tej stvari polemizirali z listom, ki je vsako plačilno gibanje našega delavstva označil za klerikalne intrige!

— **Iz finančne prokurature** Cesar je imenoval finančnega svetnika dr. Rudolfa Thomanna za finančnega nadsvetnika pri finančni prokuraturi za Kranjsko v Ljubljani.

— **Zasluzeno odlikovanje.** Z Dunaja poročajo, da je cesar podelil provizoričnemu učitelju na ljudski šoli na Viču g. Pavlu Kunovarju srebrni zasluzni križec s krono, ker je v lastni življenjski nevarnosti rešil sedem oseb iz smrtni nevarnosti. Učitelj Kunovar, je ob znani nesreči dr. Cerkna na Stolu, rešil sedem dijakov v Prešernovo kočjo in jim preskrbel pravočasno pomoč.

— **Umrli** je danes v Škofiji Loki nadpoštar Jožef Pavlič. Pogreb bo v ponedeljek ob 3. uri popoldne.

— **Ljudsko šolstvo.** Kranjski deželni šolski svet je sistemiziral na dekliški osemrazrednici pri Sv. Jakobu v Ljubljani 13. učno mesto. — Kočevski okrajni šolski svet je imenoval namesto oboje učiteljice Julije Lakner-Jonke v Travi za suplentinjo abs. učit. kandidatino Ludmilo Peternel. — Kranjski deželni šolski svet je sporazumno z deželnim odborom odredil, da se ustanovi enorazrednica v Podgori, politično okraj Kamnik, ter opusti istočasno zasila šola v Zlatem polju. V šolski okoliščini te enorazrednice spadajo sledeče vasi občine Zlato polje: Brezovica, Zlato polje, Mala Lašina, Obrje, Podgora, Preserje in Trnovče.

— **Nov urad.** Deželni odbor je ustanovil po zmislu § 16. zakona z dne 4. julija 1912, dež. zak. št. 34, poseben urad za odmero in pobiranje davščine od prirastka na vrednosti od nepremičnin, pod imenom: »Nadzorništvo deželnih naklad kot deželni urad za odmero davščine od prirastka na vrednosti nepremičnin v Ljubljani.« Temu uradu bo poslej priglašati vse knjižne in izvenknjižne prenose v vojvodini Kranjski ležečih obdelanih ali neobdelanih nepremičnin, in sicer tem gotoveje tekom 14 dni, ker bi se inače davščina predpisala v dvojni izmeri.

— **Ustanovni občni zbor društva absolutov kranjskih kmetijskih šol** se vrši v nedeljo, dne 15. t. m. ob 10. uri popoldne v restavraciji Perles v Prešernovi ulici in ne v hotelu Štrulkelj, kakor je bilo objavljeno v vabilih. Ker gre za važno stanovsko organizacijo, je želeli, da se gg. tovariši tega zborovanja polnoštevilno udeležijo.

— **To in ono iz lžanskega.** Naši liberalci ne morejo pozabiti udarca, ki so ga dobili pri občinskih volitvah. Nekateri so bili res po 25 let v odboru in so mislili, da imajo že zastarano pravico, biti še odborniki. Nekaj časa so se s tem tolažili, da bodo volitve ovržene, ali vlada je sodila pravično. Ko jim je tedaj tu izpodletelo, so začeli z ovadbami. Govorili so okoli, da bodo vsi odborniki odstavljeni, samo trije ne. Največjo gonjo so napravili zoper župana Matija Menceja. Že so mu prekovali pol leta zapora, a vse se jim je ponesrečilo. Sitnost in pota so napravili sami sebi, ker so morali hoditi k sodniji. Kaj so tam zvedeli, še danes nobeden ne ve. Tako jih je sram, da o tem še govorijo nočejo. — Konjerejska zadruga. Napredno deluje konjerejska zadruga. Pri zadnjem občnem zboru so vse naše somišljenike izbacili iz odbora. Tako je sedaj ta zadruga popolnoma v liberalnih rokah. Načeluje ji prejšnji liberalni župan Martin Zdravje. Ne morejo trpeti nobenega člana, ki jim v obraz pove, kako gospodarijo in žugajo, da bodo take izključili. Sicer pa tudi nobenih gospodarskih koristi ne donaja ta zadruga. Ima skupni pašnik in zelo redko je videti kakšnega konja v njem. Ni čuda, ker večji del pašnika je ograjen in nedovoljen za pašo. Ta del pašnika dajo vsako leto v najem za košnjo mrve. V drugem delu pašnika pa je samo kamenje in grmičevje. Zato nočejo člani dajati konj v to puščavo, da bi tam stradali. To je proti pravilom zadruge in bi moral ves pašnik služiti za pašo. — Zato opozarjamo deželni odbor, ki daje vsako leto veliko podporo tej zadrugi, da se za to bolj zanima in pregleda, kako se gospodarji, kako se

dela s skupnim pašnikom, kam in kako se oddaja košnja. — Sokolski dom na Igu. Malo je sokolov na Igu, a svoj dom hočejo imeti. Sedaj imajo svoje vaje v neki konjski štali. Okoli Binkošti so začeli nabirati za svoj dom. Od domačih svojih pristašev ne pričakujejo dosti pomoči, zato so začeli iskati svojo srečo po bližnjih vaseh. Nabrali in navozili so že par voz lesa, sedaj pa neobtesan na kupu gnije in trohni. Mogoče čakajo kupca, da bi vse to prodali in enkrat pri priliki zapili, ker svojega doma še ne bodo tako hitro imeli in so že tudi sami obupali. Najbolj pametno bi bilo, da bi občina prodala ta les in dala dobiček občinskim revežem. Obžalovanja vredni pa so oni, ki so se dali preslepiti, da so jim dali les, ko lahko vedo, da iz tega ne bo nič pametnega, razun nekaj — pijače. Čudno pri vsej tej stvari je pa to, da se orožništvo prav nič ne zmeni za to. Vse se godi ravno pred njihovimi očmi, pa nič ne store. Pred njihovim stanovanjem leži že več kakor štiri mesece neobtesan les in je gotovo nevarnost, da se zaredi v tem lesu smrekov lubadar in se lahko okužijo smrekovi gozdi, ki so precej v bližini. Ko je pa imel neki občinski revček doma na kupu nekaj lesa, je prišel k njemu orožnik in zahteval, da mora les obtesati, trske sežgati, da se ne zaredi smrekov lubadar. Torej povsod in pri vseh naj velja ista pravica!

— **Ježica.** V sredo, 11. t. m. smo brali v »Slovincu«, kot ponatis iz »Sl. Naroda«, o občnem zboru podružnice Ciril - Metodove družbe za občino Ježica. O tej stvari pisati bi skoro ne bilo vredno, ako bi ne bile v odbor izvoljene osebe, ki so, kot kandidatje liberalnodemokratske stranke, pri zadnjih tukajšnjih občinskih volitvah na celi črti pogoreli. Kako so ti možje na takratnih shodih, po liberalnih gostilnah, povdarjali svojo globokovernost in udanost do katoliške cerkve, — povdarjali so, da so boljši kristjani kot »klerikalci«, — in na občnem zboru 8. t. m. pa so javno prisegli na zastavo družbe, iz katere odbora so liberalci pometali naše somišljenike. Prav je tako, da se pokaže jasnost načel. V kratkem pa odzori tukajšnje s. k. izobraževalno društvo in njega telovadni odsek zimsko sezono s predavanji, dramatikom in telovadbo, h kojim prireditvam naj naši somišljeniki pridno zahajajo. In delo društva, podprto s splošnimi simpatijami našega ljudstva, bo okrepilo izraženo misel o ustanovitvi podružnice »Slovenske Straže« na Ježici, upamo tako močno, da se ista kmalu ustanovi, in da bo uspešno delovala. Za danes pa bodi našim somišljenikom priporočeno, da naj pridno segajo po srečkah efektne loterije »Slovenske Straže«, ki se dobijo po tobakarnah in v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani.

— **Mrzlo, deževno vreme,** ki je letos ob tako nepravem, prezgodnjem času nastopilo po Evropi, pomenja veliko nesrečo za vse tiste, ki jim borba za kruh ni lahka. Silno bodo predvsem prizadeti kmetovalci in vinogradniki, še večja draginja živil bo pa dosegla in do skrajnosti pritisnila tudi delavca, obrtnika, uradnika in vse druge, ki teško zmagujejo vsakdanje potrebe. Vsled hudega mraza in silnega dežja jemlje konec pridelki po poljih in vinogradih, in ako prihodnji lepi in topli dnevi nič ne popravijo, potem se nam obečajo še obupnejši časi draginje in pomanjkanja. Žal, da na kaj prida gorkejša vreme skoro ne moremo več računati. Saj je sneg nizko zapadel naše Alpe in Pireneje. Na dunajskem Snežniku in na gori Rax trajajo snežni viharji neprestano dalje. Na gori Rax leži snega za 10 cm. Krog 12 španskih vasi je bilo tako zasneženih, da se je ustavil vsak promet. Tamošnji vinogradi so uničeni, izgubile in poginile so cele črede ovac. Na južnem Ogrskem so povodnji uničile velik del turšične letine in bati se je, da pridelek sploh popolnoma propade Tanheim poleg Inomosta je pol metra pod vodo. V Nemčiji so mnoge reke poplavlila polja. V Heidelbergu so vse ulice pod vodo. Mokro vreme tudi Holandski ni prizaneslo; travniki in krasna vrtna zemljišča stoje pod vodo. Ravno nasprotno vreme pa imajo v velikem delu Severne Amerike; tam so prvi septembarski dnevi prinesli silen val pekoče vročine. V Chicagi so umrle vsled solnčarice 4 osebe, ob neki telovadski slavnosti v Ohio je pa vsled vročine zbolelo 100 oseb.

— **Iz Mekinje.** Dovršena je nova šolska stavba. Ima kaj lepo zunanost. Blagoslovil jo bo dne 15. septembra t. l. veleč. g. dekan Ivan Lavrenčič v prisotnosti zastopnikov raznih oblasti. Spored: 1. Ob 2. uri popoldne govor veleč. g. dekana v župni cerkvi; nato blagoslov z Najsvetejšim. 2. Blagoslovljenje nove šole. 3. Razni nagovori za-

stopnikov raznih oblasti. 4. Društveni moški zbor zapoje: a) Cesarsko, b) Ipa vic: Domovini, c) Aljaž: Na dan!

— **Iz Štange.** Dne 9. septembra t. l. se je vršila pri nas »Conferentia Sodalitatis« kot zadnja pred odhodom gosпода župnika in duh. svetnika Mih. Saje, ki je skozi 36 let vneto in uspešno deloval v župniji. Konferenca je bila obenem poslovljni sestanek, pri katerem so se duhovni naše dekanije poslovlili od spoštovanega in ljubljene sosedu.

— **Sneg na Gorenjskem.** Na Zgornji Krmi pod Kredarico je čez kolena snega. Posestnikom iz Zaspega je zasnežilo 100 ovac in pastirja. Boje se, da je pastir ponesrečil v snegu. Včeraj se šli iskat pastirja in ovce.

— **Razpis učiteljskih služb.** Na enorazredni ljudski šoli v Tunjicah se razpisuje učiteljska in voditeljska služba. Prošnje je vlagati do 1. oktobra 1912. — Na enorazrednici na Gori pri Sodražici učno in voditeljsko mesto. Rok 12. oktobra. — Na dvorazrednici na Rakeku eno učno mesto z razpisom 1. septembra.

— **Kdo je izgubil par volov?** Pretečeno soboto je bil v Šošicah na Volaskem sejem, katerega se je udeležil tudi posestnik Male iz Kandije pri Rudolfovem. Ko se je pa Male vračal s svojo kravo z sejma preko Gorjancev, sta se mu med potjo na Gorjancih pridružila dva vola (par volov), ki sta bila navezana na precej močnem konopcu za roge — po sejmarški navadi. Vola sta pritavala na cesto iz gozda ter se brez kakega lastnika pridružila Maletovi kravi, ki jo je gnal domov. Male si je o volih kaj takoj misliti, da sta se vola izgubila ali da je gospodar volov zaostal v kaki krčmi pri kakem »likofu«, ali kdo zna kje! Jel je srečujoče ljudi povpraševati o spoznanju volov ali njih lastnika; a ni mogel nič izvedeti; vola in njihov lastnik so bili popolnoma nepoznani! Ker se vola ni sta hotela ločiti družine Maletove živine — krave — je posestnik Male vola prignat domov ter ju vzel v prehrano toliko časa, da se najde gospodar. Male je tudi takoj o najdeni živini javil občini v Rudolfovem.

— **Ogibajte se ciganske družčine!** Dne 11. t. m. pili so cigani: Peter Condič, Neža Brajdič in Mihael Jurkovič v Drenikovi gostilni v Bršlinu pri Rudolfovem, kjer se je nahajal tudi Josip Gribec iz Golobinjeka, in se podal menda v pijanosti v družbo navedenih ciginov ter pil z njimi. Kmalu nato je pa Gribec zapazil, da mu je zmanjkalo denarja, ki ga je imel s seboj okrog 50 kron, z denarnico vred. Takoj je sumil kot tatove cigane. Naznanil je to javni straži, ki je poizvedovala po ciganih in jih končno našla v gozdu »Muhober«, in sicer: cigana Condiča in ciganko Nežo Brajdič. Ta dva cigana sta hotela, zapazivši orožnika, zbežati; cigan Miha Jurkovič pa že začetno ni hotel z navedenima (ciganom in ciganko) iti, temveč jo je potegnil po svojih potih. Pri prijetih ciganih se ni našlo nič denarja in je raditega sumiti tatvine na škodo Gribca najbolj cigana Miha Jurkoviča, ki jo je potegnil neznanu kam. V ciganski družčini ni dobro biti, čeprav so cigani v okolici zelo poznani.

— **Najboljše brzoparilnike** priporoča »Slovenska Straža« v Ljubljani. Pišite ji za cenik! Manj premožnim se dovoli odplačevanje v mesečnih obrokih. Naj nihče ne kupi brzoparilnika, preden ni dobil ponudbe od »Slovenske Straže«!

— **Hudega psa** ima Janez Fajdiga, posestnik iz Zaklanca. Popadel je že več ljudi, med temi tudi Jožefa Muha, poljskega dninarja iz Zaklanca, katerega je ugriznil v desno nogo in ga tako poškodoval, da je moral iskati v bolnici pomoči.

— **Otroka poparila.** Marija Muzga, delavčeva žena v Češnjici, je z enoletno hčerko Ivanko v naročju kuhala kavo. Ko je pa jemala kuhano kavo iz peči, se ji je lonec s kavo prevrnil, vsled česar se je otrok po spodnjem delu telesa nevarno opekla.

— **Napad pri oknu.** Pred dnevi je prišel okoli 11. ure ponoči delavec France Kapus v družbi svojega tovariša Karola Zavašnika in drugih fantov pred hišo Janeza Okorna, pekovskega mojstra v Spodnji Šiški. Zavašnik je na okno potrkal, nakar je prišel domači pekovski pomočnik Franc Perc k oknu vprašati, kaj je. To priliko je porabil Kapus, skočil z dežnikom v roki k odprtemu oknu ter vrgel svoj dežnik Percu v obraz ter ga na ta način znatno poškodoval. Nato je še vrgel svoj dežnik v zaprto okno ter razbil šipo. Sedaj bo govorilo sodišče.

— **Nezvesti mešetar.** Andrej Drofina, tesač iz St. Jošta, je bil pri Jožefu Kunstelnju na Vrhniki za lesnega mešetarja. Tekom poslednjih let pridobil si je zaupanje svojega gospodarja, zato

mu je dajal vsote, ki bi jih imel izročiti strankam, ki so mu prodajale les v posekanje. Tekom leta 1910. so se pa zgodile nerednosti v gospodarjevo škodo. Mesto, da bi izročene vsote strankam izročil, je vedno nekaj zase prihranil in na ta način gospodarju okoli 700 kron poneveril. Obdolženec, ki deloma krivdo priznava, je bil obsojen na tri mesece težke ječe.

— **Starši in dijaki, kateri še nimajo v Ljubljani stanovanj**, naj se zglase v upravništvu »Zore«, Katoliške tiskarne, katero jim rade volje priporoči poštene krščanske gospodinje.

— **Za ubogo družino Marije Marinič** v Šiški št. 179 (na travniku ob desni strani perotinarskega zavoda), so darovali: neimenovana gospa 4 K; neimenovan gospod zimsko suknjo. Hvala iskrena! Prosimo blaga srca naj se usmilijo obupajoče, že tri leta na posteljo privezane matere; skoro nagih in bosonogih otrok, katerih je: eno dekle 13 let, dva dečka 5 in 10 let stara. Oče ima pa velike tekoče rane na nogah. — Dobrodošla bi bila posebno obleka, obuvalo in nekaj jedil. Sprejema drage volje vse uredništvo »Slovenca«.

SKUPNI MINISTRSKI SVET

danes popoldne sklne, kdaj da se skličejo delegacije.

KDAJ SE SKLIČE DRŽAVNI ZBOR?

Grof Stürgkh je pisмено obvestil barona Fuchsa, da z ozirom na razmere v nekaterih deželnih zborih in glede na pravna pogajanja Čehov in Nemcev ne ve, kdaj da se skliče državni zbor.

POLICIJSKE PRIPRAVE ZA ZASEDANJE OGRSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Dne 17. septembra zboruje zopet ogrsko-hrvaški državni zbor. Večkrat je sicer vlada izjavila, da vojaki ne bodo pripravljani, a zdaj se poroča, da mora biti 17. t. m. vsa budimpeštanska policija v službi. Po hodnikih sicer ne bodo stali policisti, a pripravljani bodo v kleti in bodo na poziv predsednika takoj nastopili. »Az Est« tudi poroča, da je pripravljena 17. t. m. tudi garnizija.

BOJ PRI MARAKEŠU.

Polkovnik Mangin poroča, da je bilo zbranih pri Marakešu 10.000 sovražnikov, med njimi 3000 jezdecev, ki so se z vso silo vrgli na Francoze, a so bili vsled hudega streljanja artiljerije in pehote poraženi. Francoska kavalerija je vdrla v sovražnikovo taborišče. Pri napadu z golimi sabljami so francoski konjeniki usmrtili nad 100 Maročanov.

Štajerske novice.

š **Slomškove slavnosti.** V Petrovčaku pri Celju priredi društvo »Gospodarski šod dne 22. septembra v prostorih Društvenega Doma. Na sporedu so različne zanimivosti. — Na Teharjih pri Celju priredijo tamošnja društva Slomškovo slavnost dne 22. septembra v kaplaniji. Na sporedu je gledališka igra in razne druge zanimivosti. — V Mozirju priredi tamošnje Izobraževalno društvo dne 22. t. m. veliko Slomškovo slavnost v hotelu »Ilirija«.

š **Najlepše Slomškove razglednice** v treh barvah samo po 10 v izvod se dobe v založbi »Slovenske Straže« v Ljubljani. Trgovci in društva dobe velik popust. Naročajte jih!

š **Vreme na Spodnjem Štajerskem.** Vreme je na Spodnjem Štajerskem, osobito v goratih krajih, stalno slabo. Dan za dnevom imamo velike deževne nalive. Po Savinjskih planinah in drugih višjih gorah je padel sneg. Vinogradniki so upali, da bo vsaj mesec september zboljšal vinski pridelek in popravil vsaj deloma avgustovo zamudo. Kakor se kaže, je vse upanje vspricho tega mokrega in hladnega vremena zaman. — Iz Zgornjega Štajerskega nam poročajo, da je sneg zapadel vse višje planine. Vreme je nenavadno hladno. V nekaterih krajih je padla gorkota časa na 3° R.

š **Smrtina kosa.** Umrl je v Čadramu pri Konjicah Janez Verdnik, po domače Slogošek. Bil je zanesljiv naš pristaš. — V Braslovčah je umrl mladenič Jakob Ortli. — Umrl je v ljubljanski bolnišnici krojač in posestnik Matija Jamnik iz Ljubna.

š **Poročil** se je v St. Pavlu pri Preboldu ptujski trgovec Franc Igljč z gđ. Elizabeto Haman.

š **Deželno orožniško poveljstvo** je posebej pohvalilo orožniška postaje vodja Jožefa Goleža in Franca Trstenjaka ter tit. postajevodja Franca Gaberška in Janeza Koržeta zaradi uspešnega nastopa proti tihotapljenju živine ob štajersko-hrvaški meji.

š **Učiteljsko mesto.** Na šestrazredni ljudski šoli z eno paralelko v Sev-

nici, II. plačilni razred, je razpisana učiteljska služba v stalno ali začasno nameščenje. Prošnje do 20. septembra.

š **Hmelj.** Obiranje je že pri koncu. Tri četrtine pridelka so že v rokah kupcev. Cene so zadnje dni nekoliko narasle.

š **Župnija Sv. Peter pod Sv. Gorami** se je podelila točasnemu provizorju g. Ivanu Lahu.

š **Smrtina kosa.** V Ormožu je umrla gospa Julijana Rajšp, roj. Koropčeva, soproga tamošnjega nadučitelja Rajšpa v starosti 36 let po daljši bolezni.

š **Razpis službe okrožnega zdravnikarja.** Pri Sv. Jurju ob Ščavnici, okraj Gornja Radgona, se za tamošnji distriktni okraj razpiše zdravniško definitivno mesto. Prošnje je vložiti do 25. septembra 1912 na načelništvu distriktnega odbora.

š **Porotne obravnave v Mariboru** za jesensko zasedanje se pričnejo v ponedeljek dne 23. t. m. in sicer je obtožen Matevž Bohak, požiga, Janez Šoba, uboja, v torek dne 24. t. m. Janez Höbl in Franc Zep roparstva; v sredo dne 25. t. m. Franc Ogrizek uboj; v četrtek dne 26. t. m. Janez Sattler, še le 17 let star, umor; v petek dne 28. t. m. Jožef Strelc, uboj.

š **Vabilo k veselici**, katero priredi prostovoljna požarna bramba za ormoško okolico s sedežem na Hardeku v nedeljo, dne 15. septembra 1912, v prostorih gospe Julijane Kalchbrenner k »Solncu« v Ormožu. Vstopnina 20 vin. Društveniki prosti. Preplačila v društvene namene se hvalično sprejmejo.

š **Šesttedenski gospodinjinski tečaj** za dekleta na deželni kmetijski šoli v St. Jurju ob južni železnici se prične letos dne 22. septembra.

š **Ogenj v kleti.** Iz Maribora: V četrtek proti 5. uri popoldne je iz neznanega vzroka nastal ogenj v kleti trgovca Alojzija Mačeka na Tržaški cesti. Ogenj je uničil več sodčkov olja, spirita ter mnogo drugih reči. Škoda znaša okrog 4000 kron, vendar pa je pokrita z zavarovalnino. Pridnemu gašenju požarne brambe se je posrečilo ogenj omejiti, da se ni razširil.

š **Svinja nevarno ranila otroka.** Iz Konjic nam pišejo: V Petelineku pri Konjicah stanujoča Marija Turnšek je po kosilu postala svojemu rejencu 16mesečnemu J. Rebernaku v sobi na tleh posteljo ter ga položila spat. Nato je odšla delat na polje. Ko se je po nekaj urah vrnila, je našla v sobi svinjo, katera je otroku odgriznila obe uhlji. Otroku je svinja prizadajala še več drugih poškodb.

š **Ustanovila** se je Marijina družba za može in žene v Slivnici pri Celju.

š **Častnim občanom** občine Jurklošter je imenovan č. g. Karol Tribnik, župnik v Jurkloštru.

POVELJNIK FRANCOSKE ARMADE VJET.

Iz Pariza poročajo: Prvi del velikih francoskih vojaških vaj se je končal s presenetljivim dogodkom. Generala Mariona, poveljnika rdeče armade, in ves njegov generalni štab je vjela sovražna konjenica pri vasi Levergie. Vaje so morali zaradi tega prekiniti. Ruski veliki knez Nikolaj, ki je ves čas prisostvoval vajam, je padel s konjem vred, a se ni poškodoval. Vaje 29. brigade pri Chalonsu so morali istotako prekiniti, ker je vojašnica 56. pešpolka popolnoma pogorela. Škoda znaša več stotisoč frankov.

Primorske vesti.

p **Na Primorskem prodajajo srečke »Slovenske Straže«:** Gorica: Trgovina Kat. Tisk. Društva. — Sv. Lucija ob Soči: Munih Josip, trgovec. — Cerkno: Bevk Gabrijel, trgovec. — Jelšane: Udovič Anton, trgovec. — Volče: Podreka Franc, trgovec. — Ajdovščina: Pivk Jakob, trgovec. — Vrh pri Grahovem ob Bači: Jakob Červ, trgovec. — Berje pri Nabrežini: Frankič Franc. — Slovenci na Primorskem, naročajte ondi, kjer ne prodajajo srečke »Slovenske Straže« srečke pri pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani. Srečka samo 1 K. Naročajte več srečk skupaj.

p **Vzorno mestno gospodarstvo.** Dne 17. t. m. se bo vršil pred rovinjsko poroto proces proti nekdanjemu ravnatelju puljskega mestnega stavbnega urada Boriju. Tukajšnji Lahi kamoraši pričakujejo, da bo laška porota storila svojo — dolžnost.

p **Kolavdnica našega prvega dretnoughta »Viribus Unitis«** se nemočno nadaljuje in je upati, da bo vse povoljno izpadlo, nakar se bo ta velikan naše vojne mornarice postavil v službo. »Viribus unitis« je opremljen z 12 topovi po 30,5 cm, 12 po 15 cm, 18 brzostrelnimi topovi po 7 cm, 2 po 47 mm, 2 mitraljezi po 8 mm in 2 topova po 7 cm. Od 12 topov po 30,5 cm

jih lahko v smeri plovbe strelja 6 naenkrat. Vsi 12 topov po 30,5 cm pa lahko naenkrat strelja na vsako stran ladjine dolžine. Krogla tega velikankega topa vaga okoli 450 kg in ima toliko moč, da lahko prebije 95 cm debeli jekleni oklop. Stroji bodo dajali 25.000 konjskih sil, s katerimi bo mogoče tej velikanski vojni ladji prevoziti čez 22 morskih milj na uro. Premoga bo vozil ta velikan čez 2000 ton seboj.

p **Nista mogla dočakati smrti.** V Pazinu se je obesil star mož; bil je drugače celo nekako pobožen; menda se mu je zmešalo. — V Zminju se je obesilo mlado dekle, ker ji stariši niso dovolili vzeti tistega, katerega si je ona izbrala.

p **Tatvina.** V Grdom Selu pri Pazinu ukradli so zlikovci enemu gospodarju 26 ovac. Orožniki so vsi na nogah, a ne morejo najti ukradenega blaga.

p **Vesela vest.** Iz c. kr. hrvaške gimnazije v Pazinu oglasili so se letos 4 maturantje za bogoslovje tržaškopske škofije. Bilo bi jih še par sposobnih ali morda celo poklicanih, toda ... Pa vendar v Istriji ni nič bolj potrebnega, ko mladi dobri duhovniki, ki bi zapuščen narod učili pravega verskega, kulturnega in političnega življenja.

p **Nov poštni urad** je začel poslovati 1. septembra t. l. v Foljanu v političnem okraju Gradiska in je v poštni zvezi s c. kr. poštnim uradom v Zagradu in s c. kr. poštnim uradom Sv. Peter na Soči. Vsled imenovanja novega poštnege urada sta vasi Polac in pa Redipulja se odcepili od dosedanjega poštnege okraja Sv. Peter ob Soči ter priklopili k novoimenovanemu poštne-mu uradu v Foljanu.

p **C. kr. fin. oblast v Gorici** opozarjamo na nujno potrebo, da takoj, in sicer nenapovedano, revidira tehtnice na trgu za zelenjavo.

p **15letni učenec** tat je pri trdku Hedžet in Koritnik v Gorici, ukradel svojima gospodarjema 3500 K in nato ušel. Za mladim tatitcem ni še nobene-ga sledu.

p **Pod voz je padel** 12letni Ernst Vuga, ki je spremljal svojega očeta, ki je peljal v Vrtojbe voz opeke. Fant se je močno poškodoval in pretresel možgane.

SAMOUR ZMAGOVALCA TRDNJAVE PORT ARTUR.

Iz Tokia poročajo: Po slovesnem pogrebu rajnega japonskega mikada se je usmrtil general Nogi, ki je Rusom vzel Port Artur. Nogija in njegovo ženo so našli s prežezanimi vratovoma mrtva. Sodijo, da je to storil iz žalosti, ker je umrl njegov vladar. Rajnega mikada so pokopali sinoči zvečer. Novi japonski cesar je pomilostil veliko jetnikov in v dobrodelne namene daroval en milijon.

V ALBANIJI

ni tako mirno, kakor to Turki zatrjajo. Iz Skopelja je odrinilo 22 orožnikov v gore. Pred krvoločnimi Turki je iz Skadra v Črnogoro zopet 48 Malisarov pobegnilo. Poznavalci Albanije sodijo, da po končanih bejramskih mohamedanskih praznikih zopet v Albaniji vstaja izbruhne.

Razne stvari.

Duhovnik, omika, humaniteta. V Parizu so imeli letos kongres gluho-nemih. Najprej so se sešli v cerkvi sv. Roka, kjer je pokopan njih veliki učitelj, ki je naučil neme govoriti, namreč opat De L' Epée. V stranski kapeli je bil odkrit doprsen brnasti kip slavnega opata, in dva nena otroka sta z govorečimi kretnjami hvaležno svojega učitelja proslavljala. Na marmornati nagrobni deski je izklesanih 24 črk abecede za gluho-neme.

Naraščanje slovanskega življa na Pruskem. Na eni strani pojemlje prusko kmetiško prebivalstvo, na drugi strani pa narašča na kmetih slovanski element. To naraščanje ima svoj vzrok v vednem pritoku inozemskih Poljakov in v vedno močnejšem prodiranju domačega poljskega prebivalstva proti zapadu. V zadnjih letih je bilo na Pruskem legitimiranih inozemcev okoli 600.000, od katerih je bila polovica poljska. Na kmetiški stan je prišlo od te polovice čez 80 odstotkov. K tem je pristihi še nelegitimirane Poljake, katerih pa ni mogoče natančno ceniti. Kakor statistika izpričuje, je število Poljakov v zadnjih 40 letih vedno naraščalo, tako v vladnem okraju potsdamskem z 1 odstotka na 12 odstotkov, v okraju frankobrodskem z enega odstotka na 9 odstotkov, v okraju stralsundskem z 0,1 odstotka na 8 odstotkov, v štetinskem okraju z 0,3 odstotkov na 6 odstotkov, v magdeburškem z 3 odstotkov

na 21 odstotkov ter v lehniskem z 10 odstotkov na 22 odstotkov. Lahko si mislimo, kako ta pojav nemške haka-tiste s strahom napolnjuje. Torej prazno delo hakatistov.

Diamantna gora. V Londonu se je osnoval sindikat znamenitih učenjakov in finančnikov, da izvede veliko rudarsko podjetje, čegar predmet je velik meteorski kamen, ki je v pradavnih časih padel z neba in se globoko zaril v zemljo. O tem kamenu mislijo, da bodo v njem našli silno množino diamantov, težkih mnogo milijonov funtov. Kraj nameravanega senzacionalnega podjetja je Meteor Mountain sredi arizonske puštinje na jugu ameriških Združenih držav, okoli 16 km daleč od postaje Canyon Diablo ob železnici Santa Fe. Meteor Mountain se iz daljine ne razlikuje od ostalih gričev v puštinji, a vrhunec tega hriba tvori 200 metrov globoko kotanjo, ki meri v širini celo miljo. Podobna je dublina vulkanskega žrela, a o kaki vulkanski delavnosti se ne more ničesar dognati. Učenjaki, člani omenjenega sindikata, od katerih so mnogi znani kot svetovni geološki strokovnjaki, smat-rajo, da je to žrelo ono mesto, kamor je padel pred mnogo tisoči leti gigantski meteor, ki je imel premer tega žrela in ki se je zaril globoko. Sindikat namerava najprej dognati, kako globoko leži meteor v zemlji, ter je v to svrhu že najel veliko število rudarjev in pripravil rudarskih strojev. Domnevajo, da je hrib, ki nosi ime »Meteor Mountain«, nastal vsled silnega stika meteorja s zemljo, ker so cele plasti zemlje premaknjene s svojega mesta. V tisočih letih so se okružili robovi žrela ter je zemlja zasula ogromni meteor. O postanku Meteor Mountaina priča tudi neka prastara indijanska legenda, ki pripoveduje, da je razsrjeni »veliki duh« poslal v opomin grešnemu ljudstvu na zemlji veliko svetlo kroglo z neba, ki je ljudstvo daleč naokoli prestrašila. Kljub temu da je bila znana ta legenda, se vendar ni nihče zmenil za ta Meteor Mountain, dokler ni nedavno neki pastir na podnožju tega hriba našel kos meteorja. V železni masi je našel več trdih črnih diamantov. To ga je napotilo, da je iskal nadalje ter je našel še več odlomkov meteorja, ki so se odbili pri silnem padcu meteorja na zemljo. Ta človek, Charles Langley je vzel posamezne kose domov ter jih pozneje poslal nekemu angleškemu strokovnjaku. Ta je izrekel svoje mnenje, nakar so natančno preiskali Mountain Meteor ter našli na njegovih brežinah še več meteorskih odlomkov, v katerih so našli mnogo malih črnih diamantov. Sestava teh odlomkov opravičuje mišljenje veščakov, da je glavna masa meteorja napolnjena s kristaliziranim ogljikom (diamanti). Inženirji računajo, da se je meteor zaril 760 metrov globoko v zemljo. Ako je ta račun pravi, bodo dospeli do ogromne diamantne mase v nekaj mesecih, ker so do zdaj prišli že 460 m globoko.

Razkožnost ameriških milijonarjev. Najsijajnejša svečanost te sezone v sestajališču ameriške plutokracije, v Newportu, je bila brez dvoma bajna veselica soproge milijonarja Vanderbilta pod imenom »Vzhodna noč«. Veselica se je vršila v prekrasnem dvorcu »Beaulieu«. Štiristo gostov je došlo na gostijo v orientalskih oblačilih. Notranjost dvorca je bila vsa predelana in okrašena po orientalskem načinu sredi tisočev električnih svetilk. Dame so imele na nogah z zlatom pretkane čevlje in okrašene z dragim kamenjem. Vrednost dragocenosti, ki so jih dame oni večer na sebi imele, je presegala deset milijonov dolarjev. Vanderbiltova je priredila za svoje goste tudi posebno iznenadenje. Na prostori livadi sredi svojega parka je pustila postaviti popolnoma opremljen gledališki oder ter za večer naročila iz New Yorka posebno operetno osobe. Ta »šalica« jo je veljala 50.000 K. Kotilonski darovi so bili iz Indije, Perzije in drugih orientalskih dežel, a na vsakem je bilo vrezano Vanderbiltovo ime z datumom svečanosti. Za same darove je izdala Vanderbiltova 300.000 kron. Vsa svečanost je veljala okoli 800.000 K. Gostje so bili skupaj od 10. ure zvečer do 6. ure zjutraj.

Dobra voda. »Hlas« piše: Tri tedne so pogrešali znanega alkoholika Franceta Smolika, a vse iskanje je bilo brezuspešno. Te dni so opazili na površju vaškega vodnjaka človeško truplo, in dognalo se je, da ni utopljenec nihče drugi, kakor znani šnopsar Smolik, ki se je v pijanosti prevagal v vodnjak in utonil. Vaščanje so ves ta čas rabili tako vodo za pijačo in kuho. — Lahko si mislimo, kako so bili ljudje potem ogorčeni.

Vojna sila ameriških Združenih držav. Iz Washingtona, D. C., poročajo, da je ravnatelj statističnega urada. Du-

rand, dognal na podlagi ljudskega štetja, da je v Združenih državah 20.473.684 moških sposobnih za vojaško službo, to je v starosti od 18 do 44 let. Pri prejšnjem štetju je bilo takih moških le 16.183.703. Seveda je ta naraščaj pripisovati ogromnemu toku naseljevanja.

Draginja mesa. Ker so mesarji na Dunaju podražili meso, so gostilničarji na Dunaju podražili porcije mesa za 10 vin. Kako se čisto umetno napravi podražanje mesa, poroča »Ostpreussische Zeitung«: V okrožju mesta Namslau je osem prekupcev za živino. Veliko okrožje so si ti prekupci razdelili v okraje. V katerih kupuje le po en prekupec. Ti določijo ceno. Ko so pa kmetje pripeljali živino na Namslau, ni noben prekupec nič kupil. Kdo torej napravi cene? Ali je kmet odedruh? Tako pride marsikje tudi mesar do drage živine. V Nemčiji je to posebno hudo. Neki mesar v Regensburgu je zaprl svojo mesnico in na zaprta vrata zapisal: »Kadar bo v treh mesecih zopet mogoče kupiti vole, bo mesnica zopet odprta.«

Židovsko novo leto se je pričelo 11. t. m.; je to po redu 5693. leto.

Davčni urad oropan. Iz Lvova poročajo, da so v noči 12. t. m. vlomili roparji v davčni urad v Kolbuszovi in odnesli 28.000 K. Dva vlomilca so prišli in našli pri njih 10.000 kron.

Roparski umor starke. V Nibozanu v ratiborskem okraju so neznani zločinci umorili 73letno posestnico Frančiško Nallas in uropali več stotisoč mark.

LETINA V AVSTRIJSKIH DEŽELAH.

Poljedelsko ministrstvo je 11. t. m. razposlalo poročilo o stanju polj in letošnje letine. Povsod se čutijo hude posledice slabega vremena. Avgust je bil po vseh avstrijskih deželah zelo nestalnega vremena in nenavadno hladno. Temperature so bile skoro vedno pod normalom, padavine pogostne in obilne; v južnih Alpah je bilo v drugi polovici avgusta malo boljše. — Zetev pšenice se je v gorskih krajih alpskih, sudetskih in deloma karpatskih dežel vsled slabega vremena zakasnila, vendar je sedaj povsod dovršena. Kvaliteta je tu in tam zelo trpela, ker se vsled dežja pridelek ni mogel spraviti in je zrnje prišlo kaliti. — Rž je spravljena; letina je vsled dežja zelo različno izpadla in marsikje ni dosegla pričakovanega pridelka; zrnje je pa splošno boljše kakor pri pšenici in tudi slame je več. — Jčmen je tudi trpel vsled dežja in je marsikje zrnje začelo kaliti, ponekod je celo očrnelo. Pridelek zrnja je še precejšen, slame pa malo. — Oves se vsled dežja marsikje ni mogel o pravem času spraviti ter tudi ni enakomerno dozorel; kakovost zrnja zato ni najboljša, pridelek pa je splošno precejšen. Slama je deloma zelo slaba. — Turšica je prav lepo kazala, a vsled deževnega in hladnega vremena je zadnji čas zelo trpela; treba bi bilo toplih solčnih dni, da bi mogla izzoreti. — Krompirju mraz in dež zelo škodujeta; steblovje z listjem je prezgodaj pognilo, zgodnjim vrstam zelo gnije tudi gomolje in ista nevarnost preti poznim vrstam. — Klajna pesa in pa zelje se prav lepo razvijata, a bi tudi potrebovala lepega toplega vremena. — Rdeča detelja in lucerna, ki je v zgodnjem poletju ponekod trpela vsled suše, se je po dežju zelo popravila; deteljna otava pa veliko trpi, ker ni suhega vremena za spravlanje in mineva njena krmilna vrednost. Strniščna detelja bujno raste in obeča jesensko košnjo. — Otava bi bila lepa, ko bi jo bilo mogoče posušiti in spraviti; tako pa ali gnije ali pa še stoječa izgublja krmilno vrednost. — Na pašnikih kljub dežju trava ne more nikamor; ker je premraz. Zgodnji mraz in sneg sta zlasti škodila planšnim pašnikom.

Ljubljanske novice.

Ij Cvetlični dan. Na poziv liberalnih odborov »Sokola«, »Družbe sv. Cirila in Metoda«, »Branibora« in podobnega društva za liberalne dijake, »Radogoj«, bodo danes in jutri prodajale in ponujale ljubljanske gospodične po ulicah cvetlice, katerih skupiček je namenjen liberalnim organizacijam. Svobodno je gospodičnam ponujati cvetlice tistim, o katerih mislijo, da čutijo potrebo podpirati liberalne organizacije. Svoje somišljenike, katerim bodo cvetlice ponujali, prosimo, naj uljudno odklanjajo. Vse naše prijatelje pa prosimo, naj se ob tej priliki spomnijo na naše katoliško dijaštvo, ki je podpore res zelo potrebno, in naj pošljejo v ta namen primeren

prispevek na starešinstvo Leonove družbe v Ljubljani.

Ij Glasbena šola slovenskega glasbenega društva »Ljubljane«. Gojenci in gojenke v glasbeno šolo »Ljubljane« se sprejemajo od prihodnjega ponedeljka dalje vsak dan od 5. do 7. ure zvečer v društvenih prostorih hotel »Union«, I. nadstropje na desno, Frančiškanske ulice. Letos dobi glasbena šola »Ljubljane« več odličnih novih učnih moči. Poučevalo so bo glasovir, gosli, solopetje itd. Podrobnosti še priobčimo. Ustanovi se tudi ljudskošolski deški in dekliški zbor, za katerega naj blagovolijo stariši takoj javiti svoje sinove in hčerke. Poučevanje tega zbora je prevzel konservatorist g. Zdešar, brat misijon. dr. Zdešarja, nadzorstvo pa č. g. Kerhne. O moškem in damskem zboru slede naznanila pozneje, za danes pozivamo vse somišljenice in somišljenike naj s krbe, da se v glasbeno šolo »Ljubljane« vpiše kar največ gojenk in gojencev!

Ij Srečke »Slovenske Straže« prodaja v Ljubljani tudi trafika Blaž, na Dunajski cesti. Ljubljanci in okoličani — kupujte srečke »Slovenske Straže«.

Ij Slovensko gledališče. Sezona se odpre 1. oktobra 1912. — Načrt za repertoar: Drama: Slovenski komadi: Cankar: »Kralj na Betajnovi«; Funtek: »Brezčasna«; Golar: »Kmečko ženitovanje«; dr. Lah: »Noč na Hmeljniku«; Milčinski: »Grozni sen«; Slovanski komadi: Čehov: »Medved«; »Snubač«, »Tri sestre«; Lovrič: »Dolgovi«; Przybyszewski: »Sneg«; Turgenjev: »Tuji kruh«. — Tuji komadi: Bahr: »Otroci«; Calderon: »Sodnik zalamejski«; Courteline: »Bougonroches«; Drégely: »Če frak dobro pristoj«; Hauptmann: »Michael Kramer«; Magnusson - Saurow: »Veliki mrtvec«; Molière: »Georges Dandin Tartur«; Molnar: »Vrag«; Porto-Riche: »Zaljubljeni«; Schönherr: »Rodbina«; Sem Benelli: »Cena delle beffe«; Shakespeare: »Komedija zmešnjav«; Skowronek: »St. 17«; Strindberg: »Upnik«; Sudermann: »Tiha sreča«. — Opera: Slovenski komadi: Foerster: »Gorenjski slavček«; Hochreiter: »Povratek«. Slovanski komadi: Block: »V vodnjaku«; Weis: »Naskok na mlin«. — Tuja dela: »Adam«; Postiljon iz Lonjumeauja«; Boieldieu: »Bela dama«; Cotalani: »Wally«; Kienzl: »Pesem z gore«; Mascagni: »Cavalleria rusticana«; Mozart: »Carobna piščalka«; Puccini: »Madame Butterfly«; Wagner: »Večni mornar«. — Operete: Slovenske: Dr. Ipavc: »Princesa Vrtoglavka«. — Tuje: Offenbach: »Orfej pod zemljo«; Suppé: »Bocma«; Dr. Ipavc: »Možiček«. — Repertoar se bo med sezono po možnosti izpolnil.

Ij Sedaj so čehi Vrchlickega lahko pokopali! Česka akademija je bila ob smrti Vrchlickega odlično počaščena. Dobila je brzojavno priznanje o velikosti Vrchlickega od moža, ki sicer še ni njen član, dasi je spesnil nekoč enega najlepših slovanskih epov: o ubogem Jaki, ki je bil sit življenja. Pozneje se je pojavil Vrchlicki, in naš mož je velikodušno odstopil v slovanskem pesništvo že sebi priborjeno mesto Vrchlickemu. Zato bo sedaj ob smrti Vrchlickega gotovo celo Česko z ganutjem pretresla ta le brzojavka:

Ljubljana. Ko ves kulturni svet žaluje nad izgubo velikega pesnika Vrchlickega, čuti slovanstvo tembolj bolesto veliko izgubo. — Ivan Hribar.

Čehi pričakujejo, da po tem vzgledu tudi ostali gg. ravnatelji ljubljanskih zavarovalnih družb počaste česko akademijo s Svojimi brzojavkami. Brzojavka Ivana Hribarja je nabita na vratih česke akademije kot dokaz, kako mali slovenski narod umeva velike pesnike.

Ij Osebna vest. Gimnazijski abiturient Josip Jereb iz Tržišča pri Mokronogu je sprejet v nemški viteški red.

Ij Umrla je danes zjutraj v Krakovu št. 12 učiteljica Pavla Zenko. Naj v miru počiva!

Ij Umrla so v Ljubljani: Ema Cihlač, hči tovarnarja, 18 dni. — Alojzija Pavliček, zasebnica, 35 let. — Josip Pibernik, hlapec, 62 let. — Marija Kopač, žena delavca, 41 let. — Pavla Zenko, učiteljica, 24 let. — Ana Samuda, vdova c. kr. višjega finančnega svetnika, 66 let. — Ignacij Oblak, delavec, 82 let. — Pavla Kristan, hči c. kr. pošt. poduradnika, 16 let. — Mihael Tičar, mestni delavec, 64 let. — Martin Vraničar, posestnik sin, 23 let. — Fran Perdan, železniški strojevodja v pok., 77 let. — Marija Šket, mestna uboga, 69 let.

Ij Pri zadnjem neurju so bili silno prizadeti razni ptički, posebno ptice selivke. Po mestu je dež in vihar na (la

zbil mnogo lastovk, ponajveč letošnjih, tako da so uboge živalice popadale na tla in poginile, nekatere so pa usmiljeni ljudje pobrali in ko so se v stanovanjih osušile, zopet izpustili.

Ij Prijet nevaren tat. Te dni je nekemu stražniku prišlo na uho, da se nahaja v neki gostilni na Sv. Petra nasipu nek neznanec, ki ima večjo vsoto denarja, s katerim pa prav nič ne varčuje, marveč daje za pijačo, kolikor kdo hoče. Ker se je zadeva zdela varnostnemu organu sumljiva, je neznanec v gostilni legitimiral, potem pa odvedel k uradu. Možakar je rekel, da je Franc Razboršek iz Predoselj in da služi za hlapca v Dravljah. Kmalu po aretaciji je došla pri policiji ovadba, da je bilo na Kodeljevem v baraki Rozalije Krivčeve iz predala ukradenega okoli 110 K denarja. Pri policiji se je dozdevni Razboršek začel zvijati, ko so mu hoteli napraviti to tatvino, a ker se je pa dognalo, da je bil v kritičnem času v baraki, kjer je napravil 1 K 77 v. dolga, je slednjič tatvino priznal. Dognalo se je pa poleg tega, da poštenjak ni Razboršek, marveč zelo nevaren tat Franc Roblek iz Predoslja pri Kranju, kateri je bil že desetkrat predkaznovan in ga tudi zasledujejo kar tri sodišča zaradi različnih paragrafov. Oddali so ga deželnemu sodišču.

Telefonska in brzojavna poročila.

ZASTOPSTVO KRANJSKE DEŽELE PRI KARDINAL - LEGATU.

Dunaj, 14. septembra. Oficielno zastopstvo kranjske dežele, deželni glavar dr. Šusteršič in deželna odbornika dr. Lampe in dr. Zajc, je bila danes na cesarskem dvoru sprejeta od kardinala Rossuma v zasebni avdienci. Deželni glavar dr. Šusteršič je izrazil sv. očetu udanost od strani dežele Kranjske, ki je in bo ostala katoliška. Kardinal Rossum je izrazil veselje nad toliko udeležbo Slovencev in Hrvatov, zatrjuje, da sporoči svetemu očetu, v čegar imenu blagoslovi zastopstvo kranjske dežele.

VELIKASTNO SKLEPNO ZBOROVANJE EVHARISTIČNEGA KONGRESA.

Dunaj, 14. septembra. Kljub temu, da je dež lili v potokih, se je zbrala danes ob 11. dopoldne množica nad 20 tisoč ljudi v Rotundi k sklepnemu zborovanju evharističnega kongresa. Od dvora so bili med drugimi navzoči sledeči nadvojvode, oziroma nadvojvodinje, vojvode in principi: Karl Franc Jožef in njegova soproga Cita, Franc Salvador, Marija Valerija z vsemi svojimi otroci, Marija Jožefa, Maks, Marija Terezija, Marija Anunciata, Clotilda, Alice, vsi sinovi Leopolda Salvatorja, Parma, Robert virtemberski, Janez Jurij Saški s soprogo, Matilda Saška itd., itd.

Najprej je govoril prelat dr. Baumgarten iz Rima, ki je poročal o sklepih različnih sekcij, ki so se z velikanskim navdušenjem sprejele. Sprejela se je tudi resolucija, da 23. mednarodni evharistični kongres izraža najudanejšo in najprisrčnejšo zahvalo Svetemu Očetu za njegov dekret o pogostem svetem obhajilu, ki je najboljša zdravilo za hibe našega časa in najboljša obramba doraščajoče mladine pred njenimi sovražniki. Govornik je omenjal tudi vreme in med velikim odobravanjem velikanske množice dejal, da sijajna procesija ni glavno, glavno je veliko delo, ki ga je kongres v čast božjo izvršil; sicer pa je slavje svete Evharistije slavje žrtve. (Burno, viharo odobravanje.)

Potem je dr. Kunzle iz Stramsa govoril o »Materi lepe ljubezni in Evharistiji« ter Geza grof Somssich iz Budimpešte o »Sveti Evharistiji in prihodnosti Cerkve«.

Sklepno besedo ima papežev legat kardinal van Rossum, ki, viharo pozdravljen, govori prekrasno, vsem globoko v srce segajoče besede. Dejal je med drugim: »Nekateri so v Avstriji vzdignili klic: Proč od Rima! Mi pa danes prisezimo, da z vso energijo začnemo akcijo: K Rimu! (Orkan navdušenja in odobravanja.) Končal je legat z besedami: »Božje solnce, vedno sijaj na presrečno Avstrijo!« Te besede so izzvale aplavz, ki ni hotel ponehati. Mnogi so bili do solz ginjeni. — Dež lije dalje.

POLICIJSKE ODREDBE ZA JUTRIŠNJI SLAVNOSTNI SPREVOD NA DUNAJU.

Dunaj, 14. septembra. Jutri v nedeljo bo pri procesiji skrbelo za red 8060 vojakov peš in 1700 na konjih. Poleg tega bodo sodelovale tudi prostovoljne požarne brambore in veteranci. Policija bo zasedla svoje postojanke že ob 5. uri zjutraj, vojaštvo bo odšlo iz vojašnice ob pol šesti uri, nakar ga bo

do policijski uradniki razdelili natančno po predpisih. Za vojaškim špalirjem bo stal špalir policijske straže. Pred vojaškim špalirjem bodo stali udeleženci v osmerih vrstah in pred temi zopet straža. Tako je preskrbljeno, da bodo vsa motenja že v kuli zatrla. Preskrbljeno je tudi za slučajne nezgode in bo ob poti, po kateri bo hodila slavnostna procesija poslovalo 28 rešilnih postaj. Preskrbljeno je tudi za pitno vodo. V rešilnih postajah bodo poslovali, dvorni, mestni in policijski zdravniki, kakor tudi funkcionarji prostovoljnih rešilnih društev.

»VIRIBUS UNITIS.«

Palj, 14. septembra. »Viribus Unitis« je napravil zadnjo poskušnjo vožnjo in je dosegel ob tej priliki 23 milje in pol, s čimer je prekosil vse bojne ladje tega tipa v Sredozemskem morju.

NA BULGARSKO - TURŠKI MEJI.

London, 14. septembra. »Times« poročajo: Boj pri Dumbale je bila prava bitka. 5000 Bulgarov se je navalilo na Turke. Boj je trajal ves dan. Mrtvih je 6 Bulgarov, izgube Turkov še niso znane. V Vanu je eksplodirala bomba in usmrtila 20 oseb.

PREPOVED IZVOZA ŽITA IZ SRBIJE ODPAVLJENA.

Belgrad, 14. septembra. Danes je srbska vlada prepoved, da se ne sme iz Srbije izvažati žito in krma, odpravila.

SAMOMOR GENERALA NOGIJA IN NJEGOVE ŽENE.

Tokio, 14. septembra. O tem senzacnem samomoru se še poroča: General Nogi in njegova žena sta se odela s starojaponsko narodno nošo, obdana od darov, kateri je bil rajni mikado podaril zmagovalcu Port Arturja, ko so topovi oznanjali, da se začne mrtvaški sprevod z mikadovim truplom pomikati iz palače, sta se general in njegova žena usmrtila, prvi s kratkim mečem, žena pa z bodalom. Ko je nek učenjak, ki v isti hiši stanuje, stopil v sobo, je našel oba še dihačoča. Pri generalu so našli udanostno pismo na sedanega cesarja. Čin generala in njegove žene je smatrati kot religiozen akt daritve lastnega življenja v čast umrlega božanskega mikada.

POL MILIJONA ZA PRAŠKEGA SOKOLA.

Opatija, 14. septembra. Tu umrla uradnik praške mestne hranilnice Otokar Schiffner je zapustil svoje premoženje v znesku pol milijona kron praškemu Sokolu.

NEZGODA.

Dunaj, 14. septembra. 66letni posestnik Peter Windisch iz Gradca, ki je prišel v evharističnemu kongresu, je tako nesrečno s tramvaja padel, da se je težko poškodoval.

VIŠJI ŽUPAN KIRSCHNER UMRL.

Berolin, 14. septembra. Višji župan v Berlinu, Kirschner je umrl.

POTRES.

Carigrad, 14. septembra. Tu so ob 1 uri 10 minut ponoči čutili močan podzemski sunek, ki je povzročil paniko. Središče potresa je nekje na Balkanu.

Pulj, 15. septembra. Ob 12. uri 33 minut 57 sekund so tu registrirali močan potres.

V ENEM DNEVU IZ EVROPE V AMERIKO.

London, 14. septembra. Aviatik Vedrines izjavlja, da bo zgradil motor, s katerim bo mogoče preleteti 300 km v eni uri in s katerim bo poletel spomladi iz Evrope v Ameriko v enem dnevu.

Novice s Hrvaškega.

h Telefonska zveza z Dalmacijo. Dovršena je sedaj proga Dubrovnik—Sarajevo in od tam Hrvaško in Ogrsko. Sedaj se dela, da se Dalmacija zveže tudi s Trstom. Telefon bo za Dalmacijo velikega pomena v trgovskem, pa tudi v oziru tujskega prometa.

h Očeta ubil radi matere. V Bosanski Kostajnici je kmet Pavao Sekulić v pijanosti vedno grdo zlostavljal ženo. Ko je nedavno zopet prišel pijan domov in začel neusmiljeno biti ženo in hoditi po njej, je sin Stanko zgrabil nek kol in udaril očeta po glavi tako, da je na mestu umrl.

h Odkup kmetov v Bosni. Bosenski deželni in vladni oddelek za odkup kmetov je tekom svojega obstanka do danes dovolil 4634 odkupnih posojil v skupnem znesku 8.608.800 K.

h Umrl je v Zagrebu hišni posestnik Fran Heissinger v 76. letu starosti. Istotam je umrl 73letni vpokojeni gozdar Dragutin Czernitzky.

h Škrlatica se je v velikem obsegu pojavila v Zagrebu.

Književnost.

Učna knjiga: »Dr. Anton Medved, Zgodovina katoliške cerkve za VIII. gimn. razred, je dobila ministrsko aprobacijo z odlokom z dne 31. avgusta 1912, št. 37.863. Knjiga pa nima le velikega pomena kot šolska knjiga, temveč tudi kot knjiga, katero bo z veseljem in v svojo največjo korist bral vsak izobraženec. Pisatelj nam je v nji podal natančno zgodovino katoliške cerkve v živi in jedrnatih besedi. Dobiva in naroča se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani ter stane v platnu vezana 3 rone.

Krajinim šolskim svetom priporočamo, da nabavijo v proslavo 50letnice Slomškove smrti knjižico »Mladini ob 50letnici Slomškove smrti.« Govorila M. Štupca, c. kr. vadniška učiteljica v Ljubljani ter isto podare pridnim šolarjem ob slavnostni priliki.

Pisateljica nam v nji z živimi besedami slika nad vse blagi Slomškov značaj ter njegovo čisto dušo.

Otrokom, ki bodo knjižico brali, se bo Slomšek neizbrisno vtisnil v srce kot ideal Slovenca in duhovnika.

Cena posameznega izvoda 10 v, 100 izvodov skupaj 8 K. Knjižica se dobi in naroča v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Grafenauer: Zgodovina novejšega slovstva, I. del. Od Pohlina do Prešerna, 2 K, vez. 2 K 80 v.

II. del: Doba narodnega prebujenja, 6 K 20 v, vez. 7 K 20 v.

Sveta dolžnost vsakega zavednega in dobrega Slovenca je, da natančno prouči slovensko slovstvo ter se nauči spoznati in ljubiti može, ki so orali ledino slovenskega jezika ter proslavili njegovo ime med tujimi narodi. V ta namen bo vsakemu najbolje služila navedena Grafenauerjeva slovestvena zgodovina, ki je priznana strokovnjaško delo, ter vsestransko dovršena. Posebno toplo priporočamo isto dijaštvu višjih gimnazijskih razredov.

Juvančič: Učna knjiga francoskega jezika za srednje in njim sorodne šole in za samouke.

I. del vez. 2 K 50 v; II. del z mnogimi slikami in načrtom Pariza 3 K.

Dijaku kakor samouku bo ta slovnica enako dobro služila ter ga brez posebnega truda dovedla do znanja krasnega francoskega jezika.

Tudi za odrasle

Poraba okrepčevalnega sredstva se izkaže mnogokrat kot zapovedana in sicer ne samo morda za otroke, ampak tudi za odrasle vsake starosti, za ženske in za moške. Že desetletja znana slovita Scottova emulzija se je izkazala kot taka vedno kar najbolje, bodisi da se gre za prirojeno slabost ali za okrepitev po prestani bolezni. Že po razmeroma kratki uporabi Scottove emulzije se opazi učinek. Življenska moč se zopet zbudi in dobi se tudi dober tek. Zaradi tega raste hitro moč in dobi se veselje do življenja. Scottova emulzija je tako lahko prebavljiva in okusna, da jo tudi lahko odrasli brez vsakega truda dalj časa jemljejo in lahko prenesejo. 3

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 v. v znamkah na SCOTT & BOWNE G. m. b. H., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potom lekarnarja za poskušnjo. 2600

Sunlight milo je v resnici čudovito!

Opusti kuhanje in mescanje, ker odstrani Sunlight milo ne-
sašo in nadomesti beljenje.

»Jaz operem s tem svoje perilo še enkrat prej s polovico truda in polovico milom.

Dvojni kos po 30 h, osmokoten po 16 h. 763 VI.

Izgotovljene obleke

za moške in otroke v veliki izbiri po zmerni ceni v manufakturni trgovini

Ljubljana Pri Škofu zdrav. škofije

SUKNA

In modno blago za gospode in gospe priporočamo iz. hiša Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem. Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerno cene. Na željo sam tukaj izgotoviti gospod. obleke.

CEFIRI

AVTOMOBILI LAURIN & KLEMENT

deln. dr. v Mladi Boleslavi. SVETOVNA ZNAMKA. 1407

Gospodu J. Hlávka,

2802 umetn. slikar

Praga Král. Vinohrady, Puchmajerova 68.

Ob moji odločitvi sta dospeli k nam v Poprad (Ogrsko) pri Vas naročeni oltarni sliki in sicer »Najsvetejše Sree Jezusovo« in »Kraljica sv. Rožnega venca«. Usojam se Vam čestitati in izreči svojo popolno zadovoljnost za umetniško izvršitev, z odkrito željo: Vsemogočni Vam podeli zdravje in Vam ohrani plemeniti umetniški čut, da boste mogli izvršiti še mnogo umetniških del v božjo čast.

Upam, da Vam te umetniško in lepo izvršene slike pridobijo pri nas dobro zaslužen dobri sloves, in tudi meni je ljubo, da morem Vaš umetniški zavod najtopleje priporočati.

Ko vnovič izražam svojo zadovoljnost, ostajam z najlepšim pozdravom in velespoštovanjem

Jurij Andreidess, prošt in dekan.

Poprad (Ogrsko), 15. julija 1912.

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ulica 8. Izborno blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«. 159

Zobna krema

KALODONT
Usna voda

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, sred. tlak 736-0 mm

Pan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Podavnan v 24 urah v mm
13	9. zveč.	737-8	9-4	brezvetr.	oblačno	
14	7. zjut.	736-9	7-2	"	"	1-8
	2. pop.	736-2	15-4	sl. jvzh.	del. jasno	

Srednja včerašnja temp. 9-8°, norm. 15-2°.

Enega učenca in pomočnika

za mizarsko obrt sprejme takoj Avguštin Primožič, mizar in pogrebno podjetje v Trzinu. 2944

Novo jesensko in zimsko blago

za ženske obleke pri

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5.

Vzorci na zahtevo. Cene nizke.

Postrežba znano dobra. 2932

Ugodna prilika!

2 hiši

z zemljiščem, vsaka eno uro od Ljubljane, s trgovino mešanega blaga, se ceno prodasta. Poizve se pri: 2726 upravi »Slovenca« pod št. 2726.

Izprašan strojnik

star 45 let, oženjen, brez otrok, več slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika

želi premeniti službo

najraje blizu Ljubljane ali pa eventualno kje na Kranjskem. Sedaj je pri nekem večjem podjetju na Hrvaškem.

Pismene ponudbe pod »Strojnik« na upravo »Slovenca«. 2926

Pouk v glasovirju

po Foersterjevi metodi daje na domu strank gospe **Ana Lavrič**, mestna organistinja in izprašana klavirska učiteljica v **Gospodski ulici št. 15 pritličje**. Za osebni razgovor na razpolago od 2. do 5. ure popoldne. 2941

Gospodična

kot učiteljica glasovirja:

se priporoča za poučevanje na svojem domu ali pa tudi pri strankah. Naslov pove upr. lista pod št. 2919.

Dve hiši

enonadstropni in nekaj zemljišča se pod ugodnimi pogoji proda. - Več se poizve pri

A. Kremžar-ju, ključavničarju v Št. Vidu nad Ljubljano. 2927

Resna

ženitna ponudba.

Mladenč iz boljše družine, z več tisoč kron premoženja, želi poročiti gospodično, katera bi imela dobro vpejano posestev z gostilno. Samo resne ponudbe s sliko se sprejemajo do 28. t. m. pod šifro „Vesela bodočnost 2935“. 2943

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih oči, bradavic in trde kože tekom 3 dni brez bolečin ne odpravim, mojuničevalec korenin **Riamazilo**. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 2519

Kemény (Kaschau) I. Poštni predal 12/160, Ogrsko.

Nekaj pohištva

se prodaja radi preselitve po nizkih cenah. Slovenski trg 3, II. nadstropje na desno. 2918

Samo nekoliko kapljic

MAGGI zabele

edino prava

z zvezdo s križcem

2796 napravi slabe juhe, omake, sočiva t. t. d. silno okusne.

Najboljše, najudobnejše in najceneje pomožno kuhinjsko sredstvo.

V originalnih steklenicah po 12 v in več je povsod na prodaji

Čuvajte se ponaredb!

Brez vsakega drugega obvestila.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš preljubljeni nepozabni soprog, oče in brat gospod

Josip Pavlič

c. kr. nadpoštar in posestnik

po dolgi mučni bolezni danes ob 1/27. uri zjutraj, previden s tolažili svete vere, mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb predragega ranjkega bo v ponedeljek dne 16. septembra 1912 ob 3. uri popoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi v Škofijloki.

Škofjaloka, dne 14. septembra 1912.

2943

Žalujejoči ostali.

Brez vsakega posebnega naznanila.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena hči, sestra in teta, gospodična

PAULA ŽENKO

učiteljica

po dolgi mučni bolezni, prevedena s tolažili sv. vere, v starosti 24. let, danes zjutraj ob 8. uri mirno preminula.

Pogreb nepozabne rajke se vrši v nedeljo dne 15. septembra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Krakovski nasip št. 12 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše posmrtnice se bodo brale v farni cerkvi v Trnovem.

V Ljubljani, dne 14. septembra 1912.

2939

Žalujejoči ostali.

Prvi slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Požar v Moskvi

(Ob stoletnici.)

Cel teden dolgo, od 14. septembra (2. septembra po ruskem štetju) do 21. septembra je trajal požar Moskve, staroslavne nekdanje prestolice ruskih carjev, ki obsega dve kvadratni miljii s svojimi 300.000 prebivalci, 1500 palačami in plemiškimi hišami ter 295 cerkvami in samostani. Od ogromnega mesta je ostal le z visokim zidom obdani Kremelj s svojimi cerkvami in gradovi, nekaj večjih cerkva v notranjem mestu ter kakih 100 najmočnejših hiš, zgrajenih iz sklesanega kamna. Francoske čete, ki so bile v bližini mesta, so se morale utaboriti tri do štiri kilometre daleč, ker je bila vročina, ki jo je izžarjalo ognjeno morje, v bližini neznosna. Grozni požar je razširjal toliko svetlo, da je bilo pol milje v okrožju mogoče brati ponoči najmanjši tisk. Napoleon, ki se je s svojo staro gardo nastanil v Kremlju, v katerem je mogel ostati le, ker so iz reke Moskve, ki teče ob podnožju carske prestolice, zajemali neizmerne množine vode, da so ustavljali pot prodirajočim plamenom. Na gašenje gorečih delov mesta ni bilo mogoče misliti, ker so domačini uničili vse gasilne priprave ter zasuli celo vodnjake. Rusko ljudstvo je v obrambi proti Francozom nastopalo sporazumno, kajti že na pohodu proti Moskvi so Francozi našli skoraj povsod le požgana mesta in vasi. Po krvavi bitki pri Borodinu so našli le v bližini Moskve ležeče mesto Mozajsk v dobrem stanju, to pa zato, ker je bila v njem večja množina težko ranjenih ruskih vojakov in častnikov nastanjenih. Komaj pa so Francozi zasedli Mozajsk, je otvorila počasi proti Moskvi

umikajoča se ruska zadnja straža ne glede na svoje ranjene vojake bombardiranje mesta, čegar večinoma lesene hiše so bile na ta način v kratkem času vpepeljene. Požar Moskve in prehod čez reko Berežino sta bila le dva najbolj učinkujoča dogodka iz te pretresljive krvave žaloigre. Toda le nekaj velikih katastrof ni moglo uničiti tako mogočne vojske, kot je bila Napoleonova »Grande armée«. Uničenje pol milijona sijajno opremljenih in izbornih oboroženih ljudi se je vršilo polagoma z vsakim dnem v dolgi vrsti težkih nezgod in meznosnem trpljenju. Guverner Moskve grof Rostopčin je s svojimi odredbami, ki so povzročile hitro vpepeljenje Moskve, storil le to, kar bi izvršil tudi navadni ruski muškar iz lastnega nagiba. Da je moral biti prevzet od globokega sovraštva proti Napoleonu in francoskim tujcem, dokazuje tudi to, da je razrušil svoj lastni grad Moronovo, na čegar obzidju je pustil s črno oljnato barvo zapisati sledeče besede: »Ce château appartient au comte Rostopchine, il l'a brûlé de sa propre main, pour qu'il n'en reste rien aux chiens de Français.« (Ta grad je last grofa Rostopčina, ki ga je lastno-ročno zažgal, da ne ostane ničesar od njega francoskim psom.)

Kaj je pač občutil Napoleon, ko je strmel s prekrižanimi rokami iz kakega okna v Kremlju na ognjeno morje ob svojih nogah? Ali se mu ni zdelo kot ognjeno pismo nevidne božje roke, ki mu je napovedalo bližnji konec njegove, z nasiljem in krivico ustanovljene svetovne države? Lahko si mislimo, da se njegova do neverjetnosti narastla samozavest ni uklonila zlem slutnjam, temveč da je takrat že računal, s kakimi koncesijami bi dosegel

sedaj najprej častno premirje od carja Aleksandra I. Toda car se niti za pičico ni umaknil od svoje ponosne zahteve, da mora mogočni nasprotnik preje zapustiti ruska tla, predno je sploh mogoče govoriti o mirovnih pogajanjih.

Akoravno je delalo oskrbovanje Napoleonovih čet že na pohodu v Rusijo velike težkoče ter so se morali celi polki zadovoljevati po cele dneve dolgo z mesom padlih konj in nezmetim žitom, vendar je ostala na prostem taboreča francoska armada skoro pet mesecev dolgo brez vsakega dela pred Moskvo ter se je začela vračati šele 19. oktobra (po ruskem štetju 7. oktobra). O gibanju in postojankah sovražnika so poizvedovalne čete, ki so se pa v zadnjem času morale večinoma brniti, mesto da bi napadale, Napoleona le slabo obveščale. Pri poizkusu, da bi se vračal skozi manj izčrpane pokrajine, je zadel Napoleon pri Malem Jaroslavcu na Ruse v dobro pripravljene, močno utrjene postojankah ter se je moral po brezuspešnih bojih zopet vrniti na severno črto preko Borodina, pri čemur so njegove utrjene čete izgubile več dni časa. Neprijetnosti ruske zime so se to leto začele zlasti zgodaj pojavljati, kajti že v prvih oktoberskih dneh so morale čete skoraj vedno korakati v mrzlem dežju, ki se je zjutraj spreminjal v slano in poledico. Prvi večji snežni vihar je divjal že 6. novembra (po ruskem kalendarju 27. oktobra). Nikakor pa se ne sme misliti, da je odslej vedno vladal hud mraz. Nastalo je tudi vmes talno vreme, ki pa ni olajšalo pohoda čet, zlasti ne prevažanja topov in municijskih vozov, ker so se pota razmehčala in je mokro vreme povzročalo med vo-

jaki hude bolezn. Od 400.000 mož svoje glavne moči je peljal Napoleon iz Moskve le 100.000. Ko je dosegel 200 km od Moskve oddaljeno Vjazmo, se je skrčila vojska že na polovico, 55.000 mož, in takrat se neprijetnosti ruske zime še niso bogve kako razvile. Čete se niso držale več skupaj, prejšnje discipline že ni bilo več mogoče vzdržati. Vojska je bila izgubljena v Moskvi, francoska vojska pa se je razbila sama predno je dosegla Smolensk in Vilno.

Maršal Marmont, ki je preje oboževal Napoleona, meni v svojih spominih, da se je v rusko-francoski vojni prejšnja prožna sposobnost ženialnega stratega prilagoditiserazmeram, umaknila neki čudni trmoglavosti, ki ga je silila iti z glavo skozi zid. Držal se je vedno trdno svojega mnenja in se tudi n. pr., ako je moč kakega svojega zborila napačno preračunal, z nobenimi ugovori ni pustil odvrniti od zmote. Pri prehodu čez Miljo je pognal cel švadrone poljskih gardnih ulancev popolnoma brez potrebe v narastlo reko, v kateri je cela krasna četa žalostno poginila. Pri Borodinu je v bojazni, da bi se ruska vojska prežgoda ne umaknila, odklonil nasvete Davoutove, ki je hotel Ruse napasti od strani, ter je pustil prodirati s kavalerijskimi napadi na z okopi in težkimi topovi utrjeno središče ruske vojske, ki se je vseskozi hrabro borila. Ta način bitke je veljal Francoze 49 generalov in nad 30.000 mož.

»Grande armée« bi ne končala tako žalostno, ako bi se znal njen poveljnik s svojo navadno razsodnostjo in previdnostjo zavarovati pravočasno proti vsem mogočim udarcem usode.

Ali ste že obnovili naročnino?

Radl opustitve obrta se prodaja po zelo ugodni ceni

blagajna Wertheimerica

le malo rabljena, ter se dobro ohranjen **vpredni voz** za prevažanje kamna. Naslov prodajalca se izve pri upravi lista pod št. 2893.

Najstarejša slovenska tiskarna te stroke. Obstoja že nad 38 let. 3022

ANA HOFBAUER

imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja Ljubljana, Wolfova ul. 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajo hitro in najpoštenjejo postrežbo, prosil, da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo tiskarno.

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset zlasti pa preč. duhovščini v izdelovanju vsakovrstne duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Pozor! Pozor!

- GASILNA DRUŠTVA -

Glavna zaloga in lastno izdelovanje vseh predmetov za gasilna društva, kakor:

čelade	cevi	kupke	rokavice	vrvi za plezalce
čepice	ovijaki	piščalke	gumbi	društveni znaki
sekirice	znaki	vrvice	cevne obveze	signalne trobente
pasovi	naramnice	kolajne	cvilil za obleke	rdeče vrvice s čopi

Prosi se, da se pri ustanovitvi novih društev dotična društva pred nabavo gori navedenih predmetov obrnejo ustmeno ali pismeno na spodaj navedeno tiskarno, katera prevzema tudi popravila starih čelad, sekiric itd. Postrežba strogo rečna in solidna!

J. S. Benedikt, Ljubljana Ustanovitev tiskarne l. 1830

MATTONIJEV GIESSHÜBLER

naravna alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih ka-
tarlih, obilnih in mehurnih boleznih, katero
priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno

podpiralno sredstvo

pri karlovovarijskem in drugih kopeliških zdrav-
ljenjih in kot **poznejše zdravilo** po kopeljih
24 38 in trajno porabo. (VII.)

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**,
železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franke.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami
in vinom.

Zaloga pri Mihael Kasner-u, Peter Lass-
niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 3997

Ob
pričetku
šol

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

svojo bogato zalogo
vsakovrstnih
izgotovljenih

**oblek za dečke in
deklice**

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic. Vagal Marijin trg — So. Petra cesta. Delniški kapital in reserve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevno vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 3999

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih me-
tih. — Izplačevanje kuponov in izžebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodaja-
nje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za
ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom
stranke. — Brezplačna revizija izžebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice due 31. avgusta 1912. K 74.985.480 —

Vse

na tukajšnjih in na zunanjih učnih zavodih upeljane

šolske knjige

v predpisanih izdajah v veliki množini vedno v zalogi v trgovini s knjigami in muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg št. 2.

Seznami učnih knjig se dobivajo zastonj.

M. DRENIK Ljubljana, Kongresni trg št. 7

Največja zaloga ženskih ročnih del in pripadajoče potrebščine. — Vezanje na roko. — Tamburiranje. — Montiranje. — Plisiranje. — Predtiskarija. — Bogata zaloga telovadske obleke. — Naročila se izvršujejo točno in vestno.

Gospodinje!

Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovite, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHEINA

„UNIKUM“ MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejše goveje obistne tolšče z visoko pasterizirano smetano, ima torej največjo redilno vrednost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je 50 % cenejši od navadnega presnega masla in za 50 % bolj izdatnejši nego to.

SAMO BLAIMSCHEINOV „UNIKUM“

Je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano.

Izdelovanje

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ je varovano s stalno državno kontrolo in je to razvidno na vsakem zavrtku.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za

pečenje

praženje

kuhanje

samo

maslen kruh

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ MARGARINE

Dobiva se povsod.

Poizkušnje gratis in franko.

Združene tvornice za margarino in presno maslo, Dunaj XIV.

MLATILNICE, ČISTILNICE

in vse druge poljedelske stroje najnovejšega izdelka po znižanih cenah kupite pri tvrdki

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek, Ljubljana

Dunajska cesta 16

trgovina z železnino in zaloga strojev

Vsakdo naj se o tem prepriča in zahteva brezplačno slovenski cenik.

549

Povodom začetka šole

priporoča

modna in športna trgovina

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte

za dijake in dijakinje:

perilo, klobuke, čepice, majice, nogavice, rokavice, dežnike, kravate, naramnice, podveze, žepne robce, glavnike, krtače, milo, predpasnike, pase, torbice, gumbe, moderce, telovadne čevlje itd.

2786

Združeni čevljarji v Ljubljani

Wolfova ulica števil. 14

priporočajo za poletno sezono svojo

bogato zalogo obuvaj

vseh vrst moških, ženskih in otroških, domačega in tujega izdelka. — Gumi za pete, vrvce, zaponke, čistila itd. vedno v največji izbiri. — **Specialisti za nepremočljive louske in turistične čevlje.** — Izdeluje se tudi po meri v lastni delavnici, ter se sprejemajo tudi popravila. — Postrežba točna, cene solidne. — Zunanja naročila proti povzetju. — Zahtevajte cenovnike!

1662

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 19, II. stop., II. nadstr. (Medljatova hiša).

se priporoča prečistiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priprosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

13

Kranjska deželna banka v Ljubljani

v deželnem dvorcu
vhod v Gosposki ulici 2.

Obreduje hranilne vloge po **4 1/4 %** brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v **4 1/2 %** komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po **4 1/2 %**

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Kranjska. Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.

Modna trgovina
v Ljubljani
Stritarjeva ulica šte. 7.
Solidno blago. Nizke cene. Vzorci poštine prosto.

Ant. Schuster

Novosti konfekcije za dame
in deklice, bluze, modno bla-
go za dame in gospode, pristni
tirolski loden, parhent, platno,
šifon, gradl, preproge, zavese,
garniture, odeje, pleti, šerpe,
rute in žepni robci. 2912

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Dinarni promet do 31. dec. 1911
čez 82 milijonov kron

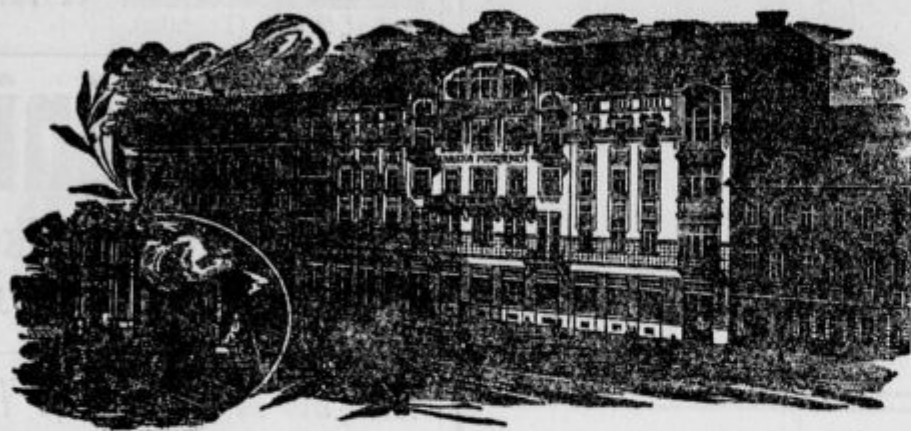
Lastna glavica K 704-939-27

Stanje vlog dne 31. decemb. 1911
čez 22 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do
1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakšnega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vlo-
ženih 100 kron čistih 4.50 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštne - hranilnične položnice na razpolaga-
nje. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom
posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti po-
roštvu) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptujejo

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, pred-
sednik. — **Josip Sliška**, stolni kanonik, podpredsednik. — Odborniki: **Anton**
Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. **Dr. Josip Bermastla**,
Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg pri Borovnici. **Karol Kauschegg**, vele-
posestnik v Ljubljani. **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, hišni
posestnik v Ljubljani. **Fran Leskovic**, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske poso-
jilnice«. **Ivan Pollak ml.**, tovarnar. **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani.
Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

A. Hauptmann-a nasledniki

A. ZANKL sinovi

Ljubljana.

Tvornica kemičnih barv, lakov in firnežev

priporoča:

**Oljnate
barve**

**Suhe
barve**

**Emajlne
barve**

**Fasadne
barve**

Marijin trg št. 1.

priporoča:

vse vrste: firnežev,
čopičev, lakov

**Mavec
(Gips)**

**Olje za pode
in stroje**

Karbolinej

Naslov zadostuje:

A. Zankl sinovi v Ljubljani.

Ceniki zastonj!

213

Ceniki zastonj!

40 klavirjev in harmonijev

hamer, Gzapha in Hörügel (amer. harm.), vseh vrst glasbenega

ima v velikanski izbiri
izključno in edine
c. kr. zaprisež. strokovnjak
in učitelj „Glasb. Matice“
A. Breznik,
Ljubljana,
Kongresni trg št. 15 („Zvezda“, nasproti nunske
cerkve). Svarim pred nakupom event. falzifi-
katov ali slabe blaga, zlasti ker dob pri meni
vsakdo na 15 K imenovanih slovitih tvež
z resno 10letno garancijo. Kdor si izposodi
pri men klavir, postane tudi lastnik tega do-
čim je dosegla nejemščina višino kupnine! Jakih
ugodnosti še dosle ne nudi nobena tvežka. Za-
menjava najugodnejša. Uglasevanje in popravila točno in ceno.

1068

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana

Turj.ški trg št. 7

Ljubljana

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Pre-
proge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otro-
ški vožički itd.

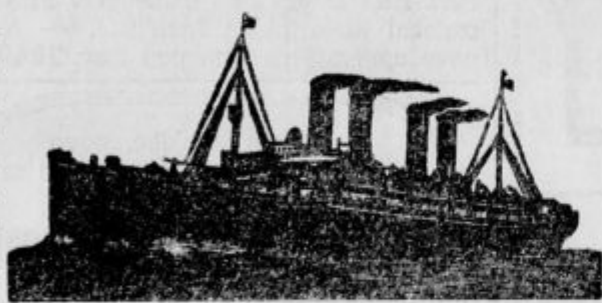
Ustanovljena
1847.

Najnižje cene.

3292

Najsolidnejše blago.

Ustanovljena
1847.

Najboljša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severonemšega Lloyd“
iz Bremena v New-York

s cesarsk. brzojarniki Kronprinzessin
Cecilia, Kaiser Wilhelm II., Kronprinz
Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Große,
Georg Washington, Prinz Friedrich
Wilhelm.

Prekomorska vožnja traja samo 5—6 dni

Natančen in zanesljiv poduk in veljavne vožne listke za parnike gori navedenega parobrodnega
društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnice dobite v Ljubljani edino-le pri

Eduard Tavčarju, Kolodvorska ulica šte. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak orek, četrtak in sobota. Vsa potovanja se ukajajo najprej točno in brezplačno. Postrežba
poštena, recina in solidna. — Potniki in mesarji v z. p. države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming,
Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo po ugodni izjavnosti ceno čez Galveston. Odhod na tej poti iz Bremena enkrat
mesечно. — Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo,
Singapore v Avstralijo itd. itd.

Daje po

4 3/4 %

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do
12. ure dopoldne in jih obrestuje **po 4 3/4 %** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K
čistih 4 K 75 v na leto. Rent davek plačuje društvo samo. Druge hra-
nilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom **predjume** na osebni
kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Dolšak I. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan I. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik I. r.,
podpredsednik.

5